

Un număr vechiu 7 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director: N. C. SCHINA

COMITETUL :

GR. CONDURATU
Consilier la Curtea de Apel
din BucureștiD. NEGULESCU, Profesor la Facultatea de drept din București
V. ANGHELOVICI
Dr. în Drept din Paris
Judecător Tribunalul IlfovALEX. CERBAN
Dr. în Drept din Paris
Profesor UniversitarALFRED JUVARA
Dr. în Drept din Paris
Avocat

Secretar de Redacție: E. C. DECUSARA, Dr. în drept din Paris, Șeful Statisticii Judiciare

ABONAMENTUL

Un an p. Bănci, Case Comerc. și Autorit. 200 lei
„ Magistrați și Avocați . . . 120 „
6 luni prețul cel de sus-pe jumătateAPARE ODATĂ PE SAPTAMANA
sub direcțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI, 5
Lângă Palatul Justiției
— TELEFON 18.09 —

A apărut în editura Societății an. *Curierul Judiciar* **Procedura Penală Ungară** cu toate legile în legătură, traduse de d-nii *Romul Pop*, Președinte la Curtea de Apel Tg. Mureș și *V. Mavrodineanu*, consilier la aceea curte, însoțite de diferite note explicative. Lucrarea cuprinde 270 pagini, format mare, și s'a pus în vânzare, pe prețul de Lei 40.

Rugăm a ni se trimite listele de abonament semnate, împreună cu sumele încasate prin *mandat poștal*, spre a se putea expedia volumele celor ce au achitat costul lor. Numai acele persoane beneficiază de reducerea de preț care au trimis deodată cu listele de abonament și sumele respective.

SUMAR

— Raportul d-lui Prim-Președinte al Inaltei Curți de Casație și Justiție către Ministerul de Justiție, cu privire la ridicarea stărei morale și materiale a magistraților și personalului judecătoresc;
— *Articolul 139 din Codul Comercial* de d. av. D. Găleşescu-Pyk;
— *Despre procedura referă*, de d. av. S. R. Scriban;
— Prefața traducătorilor *Romul Pop* și *V. Mavrodineanu* la volumul: *Procedura Penală Ungară* ce a apărut;

JURISPRUDENȚĂ:

— Curtea de Casație s. I: N. și G. Comănescu cu N. J. Pănițescu. (Ordonanțele referă prevăzute de art. 66 bis nu se pot da de judecătorul de ocol);
— Casație s. II: *Soc. de asigurări generale „Agricola” cu C. N. Iuca*. (Chestiunea de a ști dacă asiguratorul a depus sau nu diligențele necesare pentru salvarea obiectului incendiat, este o chestiune de fapt. Clauza rezolutorie pentru asigurat de a notifica asiguratorului sarcinile survenite asupra bunului asigurat. Scopul acestei clauze. Interpretarea contractului. Art. 977 c. civil);
— Trib. Dorohoi: *Văduva X cu Moștenitorii Y*. (Dreptul de habitațiune acordat văduvei de art. 1279 c. civil e un drept de creanță. Punerea în stăpânire a văduvei, pe cale de ordonanță prezidențială dată conform art. 66 bis pr. civilă, asupra imobilului în care a locuit cu soțul său).

Rezumatele jurisprudenței Curților de apel și Casație

— *Apel I*: Obligațiunea de a se folosi de lucru închiriat ca un bun proprietar. Nerespectare. Rezilierea contractului.
— *Apel II*: Neridicarea incidentului de incompetență. Achiesare.
— *Apel III*: Cambie. Aval. Forme. Dacă el se poate da printr-o simplă iscoditură pe dosul cambiei. Soluție afirmativă cu o Notă de E. C. Decusara.
— *Apel IV*: Contract de locație. Contestație. Competință. Art. 4 și 19 din decretul-legi 1420/1921 cu o Notă.
— *Casație I*: 1. Prolungirea de drept a contractelor de închiriere. Dispoziție de ordine publică. Consecințe cu privire la data când s'a făcut denunțarea contractului. — 2. Legea relativă la supuși Statelor cu cari România s'a aflat în stare de război. Drepturile acordate administratorilor sechestrați. Consecințe. Obligațiunea chiriașului de a mobila imobilul. Dreptul de reziliere acordat proprietarului în caz pe nemobilare.
— *Casație II*: 1. Tutelă. Competința judecătorilor de ocol în materie de tutelă. — 2. Competința jud. de ocol rural pentru autentificarea actelor și contestațiilor rezultate din executarea lor.
— Rezumatele de jurisprudență străină, reproduse după „La Loi”.

Raportul d-lui Prim-Președinte

al Inaltei Curți de Casație și Justiție
către Ministerul de Justiție,cu privire la ridicarea stărei morale și materiale
a magistraților și personalului judecătoresc.

Publicăm cu plăcere raportul d-lui Victor Romniceanu Primul-președinte al Inaltei Curți de Casație, înaintat d-lui Ministru de justiție, prin care se dă alarma și se arată pericolul prin care trece justiția țării din cauza situației materiale și morale precare în care a fost lăsată de guvernanții țării.

Avem satisfacția de a constata că intervenția mai mult decât energică a Inaltului magistrat, corespunde și vederilor revistei noastre, care a luat în mână ridicarea stărei morale și materiale a magistraților și funcționarilor judecătorești și pentru care Directorul nostru N. C. Schina a fost condamnat de două ori de Consiliul Superior al Magistraturii.

Avem deasemenea satisfacția că Președintele Consiliului nostru de administrație, d-l avocat Dem. I. Dobrescu, Decan al Baroului de Ilfov, a luptat cu ultima energie pentru ridicarea magistraturii și funcționarilor judecătorești persecutați în țara românească, luptă care i-a atras denumirea nemerită de *bolșevic* din partea celor cari nu știu să aprecieze rolul pe care trebuie să-l aibă magistratura în aceste timpuri turburi.

„CURIERUL JUDICIAR”

Domnule Ministru,

Cu această ocaziune mă cred dator D-lei Ministru să vă semnalez greaua situațiune materială în care se găsesc magistrații și funcționarii judecătorești, situațiune care astăzi este cu deosebire simțită din cauza relei stări economice pe care ne-a lăsat-o groaznicul război prin care am trecut și care face că pentru dânsii viața a devenit cu desăvârșire imposibilă. În diferite rânduri am primit doleanțele lor atât în privința modicăței și insuficienței salariilor cât și în privința inferiorității ce li se creiază față de alte ramuri ale administrațiunei publice.

Am convingerea că aceste doleanțe sunt în totul întemeiate. În adevăr, nu există niciun criteriu în fizarea remunerațiunei diferiților servitori ai statului. Fiecare administrațiune îngrijeste de ai săi în mod cu totul independent, fără să se preocupe una de ce face cealaltă, și sunt dator să o spun, că pentru justiție această îngrijire a fost mai mult vitregă. Trebuie însă să existe o gradatie după natura și importanța serviciului ce face fiecare, pentru ca să se poată stabili acea armonie care este necesară pentru buna rânduială în stat. Este destul să se știe că consilierii Înaltei Curți de Casație, care este cea mai înaltă instituțiune în Stat, sunt remunerați mai puțin decât mulți funcționari administrativi inferiori, atât prin natura serviciilor ce aduc cât și ca situațiune socială, și tot astfel cu ceilalți magistrați. În todeauna magistrații sunt sistematic neglijați și îndălțurați sub cuvânt că resursele statului nu permit o ameliorare a situațiunei lor, deși aceleași resurse insuficiente și secate când e vorba de magistrați, devin abundente ca să se poată remunera cu largeți numeroase funcțiuni administrative cari s'au găsit necesar a se înființa chiar acum în ultimele zile. Lipsa unor norme în fizarea salariilor și puțină considerațiune și atențiune ce li se dă, este o descurajare pentru magistrați. Lor li se cere cele mai însemnate virtuți, demnitate, cunoștințe juridice, muncă încordată și apoi nu le este îngăduit absolut nici o altă ocupațiune accesorie cu care să și ușureze nevoile vieții; în greșe ar trebui să domnească o atmosferă de corectitudine, de probitate și de bună voință din partea funcționarilor care să cadreze cu sfîșenia locului în care ei servesc, ca astfel să se mențină prestigiul de care justiția trebuie să fie înconjurată ca să poată corespunde cu înalta și greaua misiune ce are de îndeplinit. Cu tratamentul de astăzi trebuie să ne întrebăm cum vor putea avea ei liniștea ca să corespundă delicatelor însărcinări ce le au, când le este cu neputință să și satisfacă mai întâi inextorabilele necesități ale vieții. Acest adevăr s'a recunoscut de toți și s'a spus pretutindeni în diferite rânduri, din nenorocire însă nu s'a făcut nimic sau aproape nimic, iar consecința tot atât de inextorabilă este că cei buni se vor grăbi să părăsească această ingrată carieră, cum mulți au și făcut, iar cei lipsiți de curaj în lupta pentru viață, cei cari speră încă în mai bine, idealistii cari vor mai rămâne, se vor resemna să îndure mizeria, prestigiul justiției însă este sigur că va scădea din ce în ce mai mult.

Plângerile acestea nu sunt exagerate, ne găsim în această situațiune că numai chiria unei modeste camere de locuit pentru un funcționar inferior întrece salariul ce primește dela Stat. Avem cazul concret mai ales cu funcționarii din Ardeal, cari sunt indispensabili pentru afacerile de acolo, și chiar cu Domnii Consilieri, cari nu și pot procura

locuințe cu prețurile fantastice și de speculă ce le se cer și care le-ar absorbi întregi onorariile ce primesc. Acești funcționari m'au prevenit chiar că în aceste condițiuni le este cu neputință de a rămânea și vor fi nevoiți a părăsi serviciul.

Funcționarea serviciilor publice interesează în cel mai înalt grad ordinea publică și când această funcționare este amenințată și periclitată, credem că este de datoria Statului să le facă viața posibilă prin orice mijloace, fie construind locuințe eficiente, cum deja s'a făcut în unele administrațiuni, fie închirind imobile pe care să le pună la dispozițiune funcționarilor în locul îndemnizării pentru locuință care astăzi este cu totul iluzorie, în fine orice alte măsuri va chibzui când este vorba de a asigura ordinea și ființa statului.

Dacă ne gândim și la celelalte necesități, îmbrăcăminte, alimente, combustibil, etc. al căror preț a crescut cel puțin de 10 ori, față cu ce era mai înainte, ne putem da seama cât de nenorocită este situațiunea lor.

Domnule Ministru, cu deplina convingere pe care o am de marele interes ce puneți pentru bunul mers al justiției, care este serios amenințată din cauza relei stări materiale ce v'am arătat, vă rog să bine voți a lua cât mai repede măsurile pe care le veți crede mai nemerite pentru a remedia această gravă situațiune, care pune în pericol chiar funcționarea justiției, pe care eu o cred prima și cea mai însemnată trebuință în Stat, odată ce fără ea Statul nu poate să existe.

Prim-Președinte, (s) Victor Romniceanu.

Prim-Grefier (s) G. Barea.

Articolul 139. din Codul comercial

Din analiza textelor legale rezultă, mai în tot-deauna, ca o quasi-axiomă juridică «iluzia legiuitorului» de a fi prins și regulamentat, în dispoziții clare și complete, tot dreptul aplicabil vieții sociale, în multiplele sale manifestări, iar din răsfarea repertoriilor de jurisprudență și doctrină tendința de a se extinde aplicația lor ipotezelor celor mai variate, spețelor celor mai neașteptate și de a se soluționa controversile nebanuite de el, printr'un fel de «prestidigitajie juridică» — după ironica observație a lui Lambert și după părerea mulțimii, printr'o interpretare făcută conform noilor metode științifice — după părerea specialiștilor.

Așa se poate cita, ca o palpabilă expresiune a acestui adevăr, dispozițiunile art. 139 c. com. (137 c. com. it), una din multiplele măsuri luate de legiuitor pentru a proteja interesele acționarilor în formidabilele instrumente de modernă activitate economică, în societățile anonime.

Ce e mai simplu, mai precis, de cât sensul numelui articol la prima citire; la câte dificultăți nu dă naștere, câte controverse nu ridică în aplicarea sa practică?

Indicăm numai câteva dintre ele:

1. Sfera sa de aplicare cuprinde și societățile anonime al căror capital e împărțit în quote sociale și nu

în acțiuni, sau cooperativele în nume colectiv și în comandită simplă — ?

2. Se referă dispozițiunile sale numai la negocierea acțiunilor sau și la transmiterea lor prin toate procedeele *inter vivos* sau *mortis causa* ?

3. Ce se înțelege prin societate «legal constituită»? Se impune să fie îndeplinite toate formalitățile stabilite de legiuitor pentru existența și funcționarea unei societăți, pentru ca să nu-și găsească aplicarea, sau e suficient să se fi satisfăcut numai parte din ele — și anume acelea prevăzute în titlul VIII, secțiunea IV din cap. I-ii, din care face parte și numitul articol ?

4. Care e caracterul nulității vânzării, acordată de legiuitor ca o sancțiune a încălcării dispozițiilor art. 139 c. com. r. (137 c. com. it.)? E chestiunea de nulitate absolută sau relativă ?

5. Este susceptibilă această nulitate, ori care ar fi caracterul său, de a dispărea prin ratificare ?

Nu ne vom ocupa de cât de o parte dintre aceste probleme și anume de ultimele trei.

I

E o chestiune elementară că, constituirea ori-cărei societăți, și în special a celor anonime, e un act complex care cuprinde două faze. În prima se formează contractul social (il vincolo sociale), iar în a doua se procedează la crearea unei entități juridice, a unei personalități morale distincte, care e societatea deosebită, de persoana asociaților și opozabilă ori-cărui terțiu ce intră în relații de afaceri cu ea.

Pentru realizarea primului scop, și anume încheierea contractului social, se prevăd în art. 127-137 c. com. r. (126-136 c. com. it.) o serie de formalități, care trebuiesc îndeplinite *ad litteram* și se termină cu depozitarea actului constitutiv și a statutelor sociale conf. art. 92 c. c. rom.; iar prin transcrierea, afișarea și publicarea aceluiași documente se asigură societății beneficiile rezultând din acordarea personalității juridice.

Este posibil, ca cu ocazia creării unei societăți anonime să nu se fi îndeplinit această dublă serie de formalități și ca mai înainte de depunerea actului social, conf. art. 93 c. c. r., sau chiar după efectuarea acestui depozit dar până a nu se fi procedat la publicitatea prescriasă de legiuitor, promotorii sau fondatorii societății sau subscrisorii acțiunilor să negocieze titlurile provizorii emise.

Omiterea ori căreia dintre aceste grupe de formalități au darul de a atrage după sine, ca sancțiune, aplicarea art. 139 c. com. r.?

Conform unei păreri, adoptată de majoritatea juris-prudenței și parte din doctrina italiană¹⁾, ori care ar fi formalitățile legale, *ad substantiam actus*, omise, societatea nefiind legal constituită, negocierea sau cesiunea acțiunilor e isbită de nulitate. Pentru ca sancțiunea stabilită de art. 139 c. c. rom. să nu-și găsească aplicarea, și deci ca societatea să fie considerată ca legal constituită e nevoie ca să fie îndeplinite atât formalitățile stabilite în citată secțiune a IV-a, cât și cele prevăzute de art. 91—98 și 99 c. com. rom.

În sprijinul acestui sistem se invocă o serie de argumente trase din dispozițiile legale, din lucrările pre-

paratorii italiene și din motivele ce au determinat pe legiuitor să introducă această sancțiune în codul comercial.

Codul comercial organizează în titlul VIII societățile și asociațiunile comerciale și conține în prima secțiune a capitolului I-ii, care poartă titlul «despre societățile comerciale» — dispozițiuni generale. — În ea, de a doua secțiune se ocupă despre forma contractului de societate, și în acest loc, după grupul de norme care se ocupă de forma generală a contractului de societate, formă pe care trebuie să o adopte ori-ce societate pentru a-și asigura existența ca atare, urmează art. 98 conform căruia nefiind îndeplinite formalitățile stabilite de lege, *societatea nu e legal constituită*.

Sub titlul generic de «dispozițiuni comune societăților în comandită pe acțiuni și societăților anonime» în secțiunea IV-a a aceluiași capitol, legiuitorul comercial a intrunit, în primul paragraf într-o rubrică apicală, varii dispozițiuni, având denumirea «Despre constituirea societăților» și ca o urmare a lor figurează art. 139 c. c. r. care declară nulă ori-ce vânzare sau cesiune de acțiuni făcută de subscrisorii înainte de constituirea legală a societății.

Această expresiune întrebunită de legiuitor «constituirea legală», repetată și în alte articole are, în acest caz, o semnificație analogă cu cea inserată în art. 98 c. c. r. relativ la forma societăților în general ?

Fără îndoială că identitatea de cuvinte impune această deducție și ne obligă a trage concluzia că, pentru a socoti o societate legal constituită conf. art. 139 c. c. r. trebuie să fie îndeplinite ambele serii de formalități legale.

«În adevăr dispunând art. 139 că *ori-ce vânzare sau cesiune e nulă și legând această dispoziție de art. 98, care decide că societatea nu e legal constituită înainte de îndeplinirea dispozițiilor art. 88, 90, 92, 94 și 96 c. c. r. (87, 90, 91, 93 și 95 c. c. it.)*, pentru că, în aplicarea legii nu se poate atribui alt sens de cât acela pe care îl impune conexitatea între cele două articole, trebuie să conchidem, cum au procedat primii judecători, că ori-ce vânzare sau cesiune de acțiuni făcută de subscrisori înainte de îndeplinirea formalităților indicate de art. 98 c. com. e nulă și de nici un efect»²⁾.

Dacă există vre-un dubiu, din acest punct de vedere, el este cu desăvârșire înlăturat dacă se cercetează lucrările preliminare codului comercial italian.

Camera de Comerț din Bergamo propuse a se înlocui formula «*prima legale costituzione*» din art. 146 din proiect, devenit art. 137 c. com. it., prin cea de «*înainte de îndeplinirea formalităților prescrie de art. 92*» ce corespunde art. 95 actual.

Ministrul de Industrie și Comerț, cu ocazia discuției acestui articol, în ziua de 25 Octombrie 1874, a susținut să se respingă această modificare, într-un cât, prin expresiunea adoptată în numitul articol, se indică destul de precis toate condițiunile impuse de legiuitor pentru formarea unei societăți anonime, adică transcrierea, afișarea și publicarea actului constitutiv și a statutelor sociale.

De asemenea, în urma stăruinții la Senat, a Ministrului Tagani, în ședința dela 13 Februarie 1879, a rămas bine stabilit că, înainte, de îndeplinirea formalităților publicității, o societate nu poate și nu trebuie să fie considerată ca legal constituită și aceasta din cauza deosebitei importanțe pe care o reprezintă această formalitate pentru terții și chiar pentru societate în-

1) Curtea de Apel Torino, 5 April 1909. Riv. 1909. II. 204; Idem 25 Iunie 1909. Foro. it. 1909. I. 1280; Idem. Venezia. 31. Decembrie. 1909. Riv. 1910. II. 159; Cas. Torino. 80 Martie 1910. Riv. 1910. II. 323; Cas. Torino. 21 Maiu 1910. Riv. 1911 II. 877; Manara—Notă. Giur. it. 1909. 2. 519; Bolaffio, Giur. tor. 1909. p. 1184 și urm.; Rocco—Notă. La convalescenza dei negozi giuridici, e l'art. 137 c. di. com. Riv. di dir. com. 1910 2. p. 178.

2) Curtea de apel. Torino, din 5 April. 1909. Riv. 1909. II. 204.

truncat numai mulțumită ei se poate cunoaște de cei interesați natura, importanța și organizația ființei colective.

Această interpretare e confirmată și de analiza motivelor care au determinat pe legiuitor să introducă în cod art. 139 c. com. r. (137 c. com. it), care sunt clar și fără înconjur arătate la numărul 491 din actele reuniunii preparatorii:

«Un procedeu, cu desăvârșire condamnat de câștiguri ușoare, ce se tinde a se realiza cu ocazia creării unei societăți, e acela care se exercită prin specula promisiunilor de acțiuni ale unei societăți, ce nu e încă constituită conform legii. Acțiunea e o porțiune din patrimoniul social (ente colectiv), dar fiindcă acesta nu există încă, nu poate forma obiectul unei contractări — o parte a lui, precum nici el în întregime, și această speculație care agravează condițiile asociaților, cu primele produse prin vânzarea sau cesiunea acțiunilor, nu poate fi avantajoasă pentru societate sau bunul mers al comerțului».

Prin această măsură s'a urmărit a se impiedica specula ce s'ar putea exercita cu acțiunile, atâta vreme cât colectivitatea organizată ca ființă socială, nu există. Societatea nu devine personalitate juridică decât prin efectuarea publicațiilor legale, și acțiunile nu pot fi emise înainte de această epocă, intru cât titlurile, instrumentul probator al existenței lor, trebuie să conțină data actualii constitutiv și al publicării sale conf. art. 167 c. com. rom. (165 c. com. it).

Odată terminată epoca constituirii societății, prin autorizarea funcționării sale, acordată de tribunal și efectuarea publicațiilor, dispare pericolul cel prezintă specula acțiunilor.

Alături de acest motiv, Manara citează și pe acela că această dispoziție e un mijloc, ca și multe altele, prin care legiuitorul vrea să constrângă în mod indirect societățile în comandită pe acțiuni, anonime pe acțiuni sau cu quote sociale, cooperative de orice fel, să îndeplinească toate formalitățile care au fost stabilite pentru legala sau regulată lor constituire. În paragraful 521 al lucrărilor preparatorii italiene se precizează această intenție a sa.³⁾

Aceasta fiind dublul scop urmărit de legiuitor, rezultă de la sine, că nulitatea stabilită de art. 139 c. c. r. e absolută, ordinea publică fiind interesată a se îndeplini toate formalitățile stabilite de legiuitor pentru buna constituire a unei societăți anonime.

În Franța de asemenea acțiunile nu sunt susceptibile de a fi negociate de cât după constituirea definitivă (cel puțin în aparență) a societății. Aceasta este concluzia care rezultă din spiritul, dacă nu din litera art. 2, din legea din 1867.

Două prohibițiuni au fost deduse din dispozițiunile numărului articol.

a) Imposibilitatea, pentru fondatori, de a emite altceva de cât simple chitanțe pentru primele vârsăminte efectuate de acționari — emisiunea acțiunilor propriu zise — fiind interzisă atâta timp cât societatea nu e constituită.

b) Oprirea subscriitorilor de a negocia drepturile lor, chiar în cazul în care n'ar fi fost eliberate certificate, și a tuturor intermediarilor de a participa la aceste negocieri.

Sanctiunea primei obligații e dublă. Societatea ale căreia statute autoriză în mod expres această emisiune anticipată și ilegală de acțiuni, e isbită de nulitate,

iar fondatorii pot fi condamnați la plata de amenzi ce variază între 500-1000 fr. (art. 13 și 45).

Călcarea celei de a doua dispozițiuni atrage după sine, pe de o parte amendarea vânzătorilor, cumpărătorilor și intermediarilor (art. 14 și 45), și, pe de altă parte nulitatea vânzărilor făcute în disprețul său — *sanctiunea penală* atrăgând a *fortiori* sanctiunea civilă a nulității, deși ea nu e pronunțată în mod expres.

«Fără îndoială nu e imposibil a se indica cazuri în care sanctiunea nulității nu întărește penalitatea pronunțată de legiuitor, dar textele invocate sunt redactate în așa fel, în cât exclud orice sanctiune civilă alta de cât o acțiune în daune interes, pe când art. 2, ar fi o *lege imperfectă*, aproape ineficace, dacă negocierile efectuate în disprețul prescripțiunilor sale ar putea fi menținute».⁴⁾

II

Față de rigurozitatea sistemului adoptat de majoritatea jurisprudenței italiene cu ocazia interpretării art. 139 c. com. rom. și pentru a înlătura inconvenientele aplicării sale, intru cât s'ar isbi de nulitate (cascadă de nulități) o serie de înstrăinări de acțiuni societate constituită fără îndeplinirea tuturor formalităților *ad substantiam actus*, putând să funcționeze un număr îndelungat de ani, parte din doctrină a căutat să-i restrângă sfera de aplicare.⁵⁾

Pentru a se înlătura efectele aplicării art. 139 c. com. rom. e suficient ca, toate condițiunile stabilite de părți pentru crearea societății anonime, să fi fost fixate prin contractul social și acesta, la rândul său să fi fost depus conform art. 92 și 99 c. com. rom. Art. 139 c. com. r. e ca o încoronare a dispozițiunilor relative la legala constituire a contractului social (vincolo sociale), iar scopul și spiritul legii a fost de a se impiedica negocierea acțiunilor înainte de alcătuirea actualii constitutiv și a statutelor, deci în epoca *precontractuală*.

Orice societate are o dublă existență, una internă, în raporturile dintre inițiatorii societății sau primii asociați, alta externă față de terții cu care intră în raporturi de afaceri și față de marele public în general.

«Il convient de conclure à l'existence de ce groupe-mment intérieur dès avant que la société n'ait laissé tomber le voile qui la recouvrait jusqu'à là. La société par actions ne sera pas autre chose que la manifestation à partir du jour où la loi lui permet de se produire de ce groupe intérieur de telle sorte qu'elle aura vécu d'abord d'une existence latente et sourde avant d'apparaître au soleil».⁶⁾

Pentru existența și viețuirea societății se impune constituirea unui patrimoniu social, a unui capital ce formează substratul material necesar pentru ajungerea scopului urmărit.

În prima fază a existenței sale se îndeplinesc formalitățile pentru alcătuirea contractului social și strângerea fondurilor prin concursul celor interesați, al aderenților formării societății. Această fază inițială se

4) Thaller, Traité général de droit commercial; Des sociétés commerciales — par Paul Pic, t. II, p. 80, No. 757.

5) Angelo Saffa, Inalienabilità delle azioni nelle società non legalmente costituite. Riv. dir. com. 1909, I, 159; Navarini, Ancora dell'art. 137 c. di com. Riv. dir. com. 1909, p. 411; Chironi, La legale cost. delle soc. an. e l'invalidità ordinata dall'art. 137, di cod. di com. Riv. dir. com. 1910, p. 323. Navarini, Giur. it. 1910, II, p. 1; Bonelli, Riv. dir. com. 1905, I, 123-124; Tribunale di Torino, 15 Iunie 1909. Riv. dir. com. 1910, II, p. 178.

6) Thaller, Traité élémentaire de droit com. p. 282 No. 501.

3) Manara, Delle società e delle associazioni commerciali. Vol. II, sezione II, No. 634, p. 574.

termină, după unii, prin convocarea și deliberarea adunării constitutive, care discută și aprobă actul constitutiv și statutele sociale și, ca o urmare a efectuării vârsării cotelor sociale, confirmă constituirea legală a capitalului, iar, după alții, prin depunerea prevăzută de art. 92 și 99 c. com. rom.

Nu mai în acest mod, și în urma realizării acestor dispoziții legale, se afirmă existența capitalului social, împărțit în acțiuni sau în quote. Odată existența acțiunilor devenită realitate, numai poate fi pusă la îndoială posibilitatea negocierii lor normale. Societatea fiind legal constituită prin îndeplinirea formalităților prevăzute în secția IV-a în articolele ce preced art. 139 c. com. r. acesta nu-și mai poate găsi aplicarea în fapt.

În a doua epocă a desăvârșirii unei societăți anonime se îndeplinesc formalitățile necesare pentru dobândirea personalității morale, și anume transcrierea, afișarea și publicarea actelor sociale, prin care se aduce la cunoștința terților existența și funcționarea sa. Fără realizarea lor societatea nu e legal constituită, conform art. 98 c. com. rom.

Deci sensul cuvintelor «legal constituită» nu e același în cele două articole.

Nu e posibil a-i atribui aceeași semnificație, întrucât identitatea de expresii, adoptată de legiuitor, nu are darul, nici în această materie, ca și în oricare alta, să impună concluzia că, ele au aceeași valoare și același înțeles juridic. A proceda astfel, ar însemna să facem un salt înapoi să recurgem numai la o analiză pur și simplă gramaticală a textelor, ceea ce nu ar corespunde cu noile tendințe, în interpretarea textelor legale.

E logică și naturală această soluție. Când un articol face parte dintr-un grup anumit de dispoziții legale, care sunt cuprinse într-o secție specială a codului și se referă numai la ele, nu poate fi considerat de cât ca o sancțiune a lor. Ori aceasta e situația art. 1-9 c. com. rom. Deci, de la sine urmează că, pentru ca o societate să se considere drept «legal constituită» trebuie să se îndeplinească condițiile stabilite de legiuitor numai în acel grup de dispoziții legale.

E drept, prin art. 98 c. com. rom. — se dispune din nou că o societate nu e legal constituită mai înainte de îndeplinirea formalităților prescrise de art. 88, 91, 92, 94 și 95 c. com. rom., dar, în acest caz, expresiunea «legal constituită» nu poate și nu trebuie să aibe același înțeles, ca în art. 139 c. com. rom., într-o cât vizează îndeplinirea altor norme legale, ce trebuiesc urmate cu ocazia organizării unei societăți anonime, ce sunt relative la constituirea sa ca organism juridic susceptibil de a intra în raporturi contractuale cu terți.

Mai e plauzibilă soluția indicată și din alt punct de vedere. Măsura a fost luată de legiuitor pentru a feri publicul de efectele speculii acțiunilor.

Ori, în ce epocă a constituirii unei societăți anonime trebuie să fie apărât?

În etapa inițială — a primei faze, a creerii unei societăți anonime, într-o cât negocierii acțiunilor nu are nici o valoare, înstrăinarea lor echivalând cu vânzarea neantului, fiind fără obiect, acțiunile neexistând încă. Nimănui nu-i va fi permis a susține, că acțiunile există în acea epocă, deducând aceasta din simplul fapt al subscrierii lor.

Această manifestare de voință, din partea celor ce aderă prin subscriere la proiectul de alcătuire al societății, nu are altă valoare de cât aceea a unui «*pactio de contrahendo*», între asociați după exacta caracterizare a lui Mancini. Ei rămân pe deplin liberi să se degajeze de comun acord, de obligația luată, să revină

asupra hotărârei de a constitui societatea anonimă și deci să împiedice să ia ființă acțiunile negociate.

Nu mai prin alcătuirea actului constitutiv și al statutelor sociale urmată de depunerea lor, conform art. 92 c. com. r., se termină această primă fază. Prin îndeplinirea acestor formalități legătura socială devine irevocabilă, inițiatorii nu mai au posibilitatea de a reveni asupra creării societății și în consecință, nici publicul nu mai are nevoie de protecția legiuitorului, prin acordarea unei acțiuni în anularea negocierii acțiunilor, ele existând ca drept social.

În favoarea acestei teze, Angello Saffa mai adaugă un argument din apropierea pe care o face între art. 127 c. com. it. (128 c. com. rom.) și art. 137 c. c. it. (139 c. com. rom.)⁷⁾

Același scop se urmărește prin ambele dispozițiuni legale. Prin art. 127 c. c. it. (128 c. c. rom.) legiuitorul tinde să împiedice pe fondatorii sau promotorii societății de a-și rezerva drepturi sau avantaje, care nu ar fi prevăzute în actul constitutiv și nesupuse aprobării generale, evitând, în acest mod de a se epuiza fondurile sociale și drepturile viitorilor acționari.

Odată însă — ce ele au fost admise de acționari — prin votare în adunarea constitutivă, organul reprezentativ al lor, ele devin licite.

Oprindu-se, prin art. 137 c. com. it. (139 c. com. r.), în condițiunile arătate, negocierea acțiunilor, s'a luat măsura ca, pe cale indirectă, să nu se eludeze — dispozițiunile art. 127 c. c. it., împiedicându-se tragerea de profituri, pe care ar putea să le aibă fondatorii sau promotorii societății din primele acțiuni, adică din diferența de curs dintre prețul emisiunii, valoarea lor nominală și prețul vânzării, valoarea lor reală.

Ori, epoca în care art. 127 c. com. it. (128 c. com. rom.) își găsește aplicarea fiind aceea ce se termina cu aprobarea actelor constitutive și depunerea lor, tot aceeași epocă este și trebuie să fie aceea, în care, își găsește aplicarea art. 137 c. c. it. (139 c. com. rom.).

Aceiași interpretare este data și art. 40 din legea belgiană, din anul 1873, modificată prin leg. a din 22 Mai, 1886, care a fost luată din legislația engleză conform părerii majorității doctrinarilor belgieni și pare a fi inspirat dispoziția din art. 137 c. c. it. (139 c. com. rom.). Nu se pot înstrăina acțiunile unei societăți anonime înainte de constituirea sa, adică de îndeplinirea formalităților primordiale necesare existenței sale.

Negocierea lor însă ulterior constituirii sale, dar mai înainte de afișarea și publicarea actului constitutiv e perfect valabilă, într-o cât art. 29, din aceeași lege, care enumeră în mod limitiv, condițiunile necesare pentru constituirea sa, nu indică și publicația ca un element esențial impus de lege, iar, prin art. 11 legiuitorul precizează că, lipsa sa nu are nici-o influență asupra valabilității obligațiilor stipulate de asociați — față de societate.⁸⁾

III

Dacă aceasta e sfera de aplicare a art. 139 c. com. rom., cine poate invoca sancțiunea stabilită prin el?

În primul rând e cert și nimănui nu i-a trecut prin minte să conteste că, cei ce au procedat la negocierea acțiunilor, în această epocă, speculatorii lor nu se bucură de acest drept, căci dacă s'ar admite contrariul, ar urma să li se pue la dispoziție o armă de care să

7) Op. și loc. cit.

8) Trib. com. Bruxelles, 19 Oct. 1911. Rev. prat. des soc. 1912, p. 94; Cp. Guillery, Des sociétés com. en Belgique t. II No. 583; Namur, Des soc. com. t. II No. 1012.

se servesc în vederea scopului urmărit de ei, în executarea acțiunilor.

Dacă ar putea invoca nulitatea negocierii lor, pe dată ce și-ar da seama că, au posibilitatea să înstrăineze titlurile lor pe un curs mai urcat de cât cel cu care le-au plasat, prin transmiterea lor anterioară, ar ataca vânzarea lor, așa în cât, dispozițiunile art. 139 c. com. r. ar fi cu desăvârșire eludate.

E exclus prin urmare, ca tocmai acei ce sunt în culpă pentru că nu au așteptat îndeplinirea formalităților legale să beneficieze de această sancțiune, întru cât operațiunile săvârșite nu le-au fost îndeajuns de profitabile.

Terții creditorii al societății, de și în principiu, ar putea invoca nulitatea negocierii acțiunilor noilor asociați, ca și oricare altă nulitate de care ar fi isbită societatea în constituirea sa, în fapt ei nu au nici un interes să se prevaleze de ea.

Două ipoteze se pot prezenta. E posibil ca, acțiunile să fi fost integral achitate și atunci ei nu mai pot pretinde nimic de la asociați, întru cât, ei au răspund cu sumele vârsate și deci le este absolut indiferent în mâinile cui se găsesc sau, ele nu au fost acoperite de cât în parte și ei au în acest caz tot interesul de a nu se anula negocierile făcute mărindu-se, în acest mod, numărul persoanelor care garantează achitarea lor integrală, ei putând urmări atât pe primii acționari cât și pe posesorii lor actuali, pentru sumele neplătite.

În această ultimă situație se găsește societatea însăși, persoană juridică.

Rămâne deci o singură categorie de persoane, care pot uza de dispozițiile art. 139 c. c. rom., acea a noilor posesori ai acțiunilor, al căror interes coincide cu cel general.

Ca acest drept le aparține numai lor rezultă și din lucrările preparatorii ale codului comercial italian.

Comisia însărcinată cu lucrările preliminare codului prezintă prin art. 75 că „omni vendita eo e nulla e di nun effetto per l'acquirente, e l'alienato pur esse costretto a restituire.”⁹⁾

Formula aceasta, astfel redactată, e menținută în art. 71 al proiectului codului — cu unica deosebire că s'a înlocuit virgula ce figura între cuvintele „per l'acquirente” și „e l'alienato”, printr'un punct și virgulă — și tot numai cu această simplă modificare textul este reprodus, în art. 81 al proiectului prezentat de Vigilanza senatului la 8 Decembrie, 1879.

Cu ocazia discuției acestui proiect la Senat, cuvintele „per l'acquirente” sunt omise din art. 81, care prin noua numerotație dată — devine actualul 137 din codul com. it. (139 c. com. rom.).

Oare numai din simpla lăscare la o parte a cuvintelor „per l'acquirente” se poate trage vre-o concluzie? Se poate pretinde că s'a schimbat natura acțiunii și că ea ar trebui să fie acordată și altor persoane de cât noilor achizițori ai acțiunilor?

Fără îndoială că nu. Emisiunea lor are o singură explicație. Ea s'a fost săvârșită, în urma constatării făcute că ele sunt inutile, textul fiind destul de clar și fără aceste cuvinte și intenția legiuitorului destul de manifestă.

Din examinarea spiritului legii, al scopului urmărit de legiuitor, din istoricul art. 139 c. c. rom. și din faptul că exercițiul acțiunii nu e acordat de cât unui număr restrâns de persoane, nu putem conchide de cât că nulitatea e relativă, de și structura articolului care

hotărăște că, vânzarea este nulă și nul de efect, a determinat pe unii autori — să deducă contrariul că e chestiunea de o nulitate, absolută.

Nulitatea stabilită de art. 139 c. com. rom. fiind relativă, urmează de la sine, că în conformitate cu principiile de drept civil, și în special cu dispozițiunile art. 1190 c. c. rom. (1309 c. civ. it.) cel în favoarea căreia ea e creată, poate renunța la ea, confirmând actul, în mod tacit sau expres, în urma dispariției motivului care determinase acordarea acestei acțiuni în anulare.

Constituindu-se în mod regulat societatea, cumpărătorul ce putea să anuleze vânzarea efectuată, luând parte la adunarea generală și participând prin votul său la deliberările sociale sau revăzând acțiunile cumpărate înseamnă că ratifică operațiunea săvârșită în epoca în care societatea funcționa în mod ilegal.

Fiind chestiunea de o nulitate relativă care nu poate fi invocată de cât de dobânditorii acțiunilor acesteia pot renunța la această nulitate când prohibirea vânzării sau cesiunii acționarilor încetează prin constituirea legală a societății. Prin urmare conform art. 1309 c. civ. se admite validarea operației nule, din partea dobânditorului acțiunilor — fie printr'o confirmare expresă, fie prin tacită, care consistă în executarea voluntară a sa.¹⁰⁾

IV

Dar în ipoteza în care, nulitatea stabilită de art. 139 c. com. rom. — e absolută, nu e și aceasta susceptibilă de a fi acoperită prin voința părților — prin ratificarea ulterioară a actului din partea lor?

Profesorul universitar Alfred Rocco¹¹⁾ — într'o serie de note de jurisprudență — printr'o sugestivă argumentare, — printr'un soi de metafizică juridică după Bolaffio,¹²⁾ a susținut afirmativa.

Există atâtea feluri de ratificări — confirmări câte nulități sunt.

Când e chestiunea numai de o nulitate relativă, obținerea acestui rezultat e foarte ușoară, pentru că convenția, deși anulabilă, își produce efectele sale atâta vreme, cât, partea interesată nu și manifestă voința de a o anula sau posibilitatea de anulare nu dispăre prin confirmarea ei, în conformitate cu dispozițiunile art. 1190 c. c. r. (1309 c. e. it.).

Dacă acel, care ar putea pretinde anularea unei obligații, declară fie în mod expres, fie în mod tacit, că nu vrea să se servescă de această prerogativă, consecința imediată a unei atari renunțări va fi aceea că, actul juridic defectuos capătă eficacitate juridică.

Declarația celui interesat de a nu voi să se prevaleze de neregularitatea raportului juridic e deci o renunțare. Ea nu produce de cât un efect negativ direct și unul pozitiv indirect.

Raportul juridic inițial rămâne defectuos, dar prin renunțarea celui interesat de a se prevala de drepturile sale, de a-l ataca, el continuă a-și produce efectele juridice în vederea cărora a fost creat.

10) Trib. di Torino 15 Giugno 1910. Riv. dir. com. 1910, II, p. 184.

11) Alfred Rocco. La convalescenza dei negozi giuridici — e l'art. 137 c. di. com. Riv. dir. com. 1910, p. 2, p. 178. Idem. Ancora sulla convalescenza dei negozi giuridici e l'art. 137 c. com. Riv. 1911, 2, p. 131; Gambardella, Foro. it. 1910, I, 532; A. Scialoja. Foro, it. 1911, I, 1061.

12) Bolaffio. Foro it. 1909, I, 1289; Idem. Foro venet. 1911, 41; Degni. L'infirmità di mente nella teoria del negozio giuridico. Riv. dir. com. 1911, I, p. 138 — Gabriello — Mon. del Trib. 1911, 861.

9) Vivante. La natura delle nullità comminate dall'art. 137 cod. di. comm. R. v. dir. com. 190 Saffa, loc. cit. op. cit. Navarini — loc. op. cit. Chironi — op. cit. loc. cit.

Chestiunea e ceva mai delicată atunci când nulitatea e absolută. Căci în acest caz raportul juridic fiind dela început ineficace, nu se poate concepe acoperirea nulității numai prin o simplă renunțare la drepturile sale, din partea celui interesat.

Dar dacă prin acest procedeu nu e posibilă validarea nu există nici un mijloc de perfectare al lor — precum susțin unii autori?

Se impune facerea unei distincțiuni.

Există o categorie de acte juridice numite *relativ nule* — al căror viciu provine din faptul că la alcătuirea lor nu s'a avut concursul, consimțământul persoanelor ce erau direct interesate la crearea lor.

Actul este nul față de toată lumea —, el nu produce nici un efect, dar nulitatea sa nu poate fi invocată de cât de o singură persoană, aceia ce nu a luat parte la confecționarea sa. Deci nulitatea sa e relativă numai în cea ce privește cauza care îi dă naștere și persoanele care o pot invoca.

Din această categorie de acte fac parte toate acelea, în care o persoană, fără a avea imputernicirea necesară, dispune de drepturile alteia sau de ale lui personale de și o dispoziție legală expresă îi oprește.

Exemplu tipic al acestei ultime categorii ar fi acel stabilit de art. 717 c. c. r. (707 c. com. it).

Prin declararea falimentului bunurile falitului sunt izbite de indisponibilitate și el nu mai poate instrăina nici unul dintre ele, acest drept aparținând numai sindicului prin îndeplinirea unor formalități anumite stabilite de lege. Operația săvârșită de falit în contra acestei dispozițiuni e nulă față de toată lumea, fiind-că față de toți patrimoniul falitului e izbit de indisponibilitate.

Raportul juridic fiind nul fiind-că a luat parte la crearea lui o persoană, ce nu avea calitatea să o facă, e clar că confirmarea lui se poate obține prin adeziunea ulterioară din partea celui ce se poate obliga.

Această adeziune e tot un fel de ratificare, care însă diferă de aceia a actelor anulabile, întru cât nu e o simplă renunțare la drepturile sale de a invoca anularea sa, ci o *acceptare*, o *însușire a raportului juridic încheiat*.

Aături de aceste acte relativ nule, figurează cele radical nule care dela început și necondiționat nu produc nici un efect. La acestea se referă afirmația făcută de toți juristii că, nu sunt susceptibile de validare prin ratificare — și care nu e exactă.

Validarea lor se poate obține printr'un procedeu analog celui indicat pentru ratificarea actelor relativ nule și anume printr'o nouă manifestare de voință regulată și pe deplin eficace, din partea aceluiași persoane, pe dată ce au dispărut motivele ce provocau nulitatea lor, prin care se ține să se asigure producerea aceluiași efecte juridice ce ar fi trebuit să aibe cea precedentă, de nu ar fi fost viciată.

Declarația de voință primordială rămâne viciată și deci ineficace dar cea nouă, valabilă, își produce efectele sale ca și cum ar fi fost emisă în același moment ca și prima; o face pe aceea eficace în sensul că-i se substituie ei, îi ia locul.

Există deci o a treia specie de ratificare „*ratifica rinnovazione*“.

Efectele sale retroactive nu trebuie să ne mire căci dacă contractele legal formate au putere de lege între părțile contractante ele pot prin voința acestora să aibe efect retroactiv ca și legile.

Aceasta era sistemul din dreptul roman. Legea 25 cod. de donat. inter virum et uxorem, 5, 16 — e categorică în acest sens. Prin ea se stabilea că confirmarea printr'un act de ultimă voință a unei donațiuni dintre soți sau a ori cărei alte donațiuni nulă din cauza incapacității donatorului, îi dă eficacitate juridică, ca și

cum, de'a început, ar fi fost valabilă, și dela acest caz particular s'a tras concluzia generală că în orice raport juridic viciat, confirmarea sau ratificarea are efect retroactiv. ¹³⁾

Codicele german admite de asemenea posibilitatea ratificării unui raport juridic nul, prin reînnoirea sa. Paragraful 141 decide că «un raport juridic nul dacă e confirmat de cei interesați, confirmarea trebuie să fie considerată ca o reînnoire a sa».

Dacă un contract nul e confirmat de părți, acestea sunt ținute să-și îndeplinească obligațiile ca și cum ar fi fost valabil dela început».

Deci un contract nul nu e numai susceptibil de ratificare (ratifica-rinnovazione) dar această ratificare are efect retroactiv.

Acestea fiind principiile urmează că un contract nul, fiind contra dispozițiilor art. 139 c. com. r., nu poate fi ratificat în conformitate cu art. 1190 c. c. r. dar își capătă deplina sa eficacitate printr'o ratificare «rinnovazione», săvârșită după ce obstacolul legal ce se opunea negocierii acțiunilor a dispărut prin legala constituire a societății.

Aceasta poate fi expresă sau tacită, rezultând din fapte precise, care indică cu suficientă voință de a ratifica prin reînnoire contractul nul, cum ar fi executarea convențiunii după ratificarea constituire a societății, făcută ulterior vânzării acțiunilor.

Antrenată de argumentarea lui Rocco jurisprudența italiană adoptă acest sistem:

«Este bine stabilit că contractele făcute contra dispozițiilor art. 137 c. com. sunt izbite de nulitatea absolută ce nu e susceptibilă de a dispărea conform art. 1309 c. civ. Dar de aci nu trebuie trasă concluzia că nu e posibilă ratificarea sa prin reînnoirea operației juridice după ce a fost înlăturat obstacolul legal ce se opunea liberei negocierii a acțiunilor. Ratificarea prin reînnoirea raportului juridic își găsește fundamentul său legal în dispozițiunile art. 1123 c. c. conform cărora convențiile dintre părți legal formate au puterea de lege» ¹⁴⁾

Fără îndoială că primul sistem e mai juridic având drept bază principiile clasice de drept civil și puternice argumente deduse din textele legale și din articolele codului comercial.

D. GALEȘESCU PYK

Avocat

Despre procedura referé

Există oare care nedumerire în ce privește executarea ordonanțelor prezidențiale date pe cale de referé, conform art. 66, 610 pr. civ. Executarea unor atari ordonanțe trebuie precedată de somație, potrivit art. 388 pr. civ.?

Se aplică regulile edictate de art. 594 și 597 pr. civ., când e vorba de predarea unui mobil corporal sau a unui imobil?

Art. 390 pr. civ. lămurește însă că nu e nevoie de somațiune, când legea nu cere această formalitate pentru valabilitatea executării.

13) Winscheid-Pand p. 382, nota 10.

14) Corte di Cassazione, di Torino — 30 mar. 1910. Riv. dir. com. 1910, II, p. 323; Idem 4 april. 1910. Foro. it. 1911, I, 1060; Cas. Firenze — 28 nov. 1910. (Riv. 1911, II, p. 801); Corte d'ap. Milano — 14 iunie — 1910. Temi Lombarda — 1910, 728; Trib. Neapoli, 2 Mai — 1910. Foro. it. 1910, I, 531.

Sub lumina acestei regule, art. 66 bis pr. civ. completează principiul, când spune că „Incurvințarea prezidentului... este executorie prin sine însăși“.

În adevăr, tocmai noțiunea introducerii procedurii refere, menită să dea soluțiunea cazurilor grabnice, exclude implicit, orice întârziere. Însăși măsura luată ar deveni, de multe ori, iluzorie, dacă s'ar cere formalitatea somației sau dacă, în ce privește imobilele, s'ar aștepta termenul de opt zile libere.²⁾

De aceea socotim că ordonanțele președințiale date pe cale de referire fiind executorii prin ele înșile, exclude formalitatea somației, pentru că altfel s'ar nimici însăși utilitatea măsurii luate și ar fi în contra principiului și scopului instituției referire.

Utilitatea procedurii referire e atât de mare, sfera ei de aplicare atât de vastă și variată, încât această instituție trebuie dată și în competența judecătorului de ocol, căci din modul cum ea e organizată, cu apel la completul tribunalului, exclude intervențiunea judecătorului de ocol, cum a decis și Suprema Curte.²⁾

Lacuna aceasta e cu atât mai simțită, cu cât o procedură ca aceasta, sumară și expeditivă, e înălțurată tocmai pentru afacerile de mică importanță. În special suprimarea art. 19 din legea judecătorilor de ocol de la 1896 reclamă imperios ca judecătorii de ocol să se poată pronunța în referire.

Sunt împrejurări în care, de multe ori, păstrarea unui drept e periclitată. Astfel e cazul în care, după ce ai executat o hotărâre, părătul continuă de a stăpâni, fără violență, pământul ce a format obiectul deposedării și al executării. Acțiunea posesorie, de care ar putea uza titularul hotărârii, înseamnă un nou proces, lăsând la o parte chestiunea admisibilității, însăși a acțiunii, punct controversat, din cauză că reclamantul n'are posesiunea de un an.³⁾

Atribuțiunea dată prin menționatul art. 16 desființatelor judecătorii comunale de a menține în posesiune pe acel care a stăpânit terenul mai mult în cursul anului, a fost suprimată, în loc să fie păstrată, completată și dată judecătorului de ocol și administrației, care să lucreze fie din oficiu, fie după ordinul judecătorului de ocol.

Măsura această e cu atât mai necesară, cu cât faptul de a tulbura posesiunea, după ce ai fost executat, nu constituie un delict.

S. R. S.

PREFAȚĂ

În scopul de a ușura întrebuințarea limbii românești în justiția din Transilvania, Banat, etc. ne-am

1) Garsonnet, VIII, § 3010, zice că ordonanțele referire se execută cu aceleași forme ca și hotărârile.

2) Cas. I, 64/919. Curierul Judiciar, No. 3/919, rezumate, și în extenso în acest număr la pag. ...

3) D-I Corneliu Botez se pronunță pentru afirmativă.

propus să traducem o parte din legislația rămasă în vigoare aci.

Am început cu „Procedura Penală“ fiindcă este o operă modernă care va trebui ținută în seamă atunci când se va studia unificarea legislației penale.

Procedura Penală maghiară a cărei traducere prezintăm aci, a fost sancționată la 1896 însă a fost pusă în aplicare numai după patru ani, și ea face parte din ciclul de reforme judiciare întreprinse de Statul maghiar pentru dotarea Statului cu o legislație modernă.

În special s'a dat multă atenție, legilor de procedură și începând cu cea penală au terminat cu Procedura civilă, care au pus-o în aplicare în 1915.

Procedura Penală este rezultatul unor studii asidue și îndelungate. Principiile mari din celelalte legislațiuni mai avansate au fost ținute în seamă, cărora le-a fost adăugate după o critică metodică, toate modificările impuse de practica judecătorească de până atunci și toate dispozițiunile care se găseau în stare de deziderate și erau susținute de marii penalisti europeni.

Din simpla expunere a celor de mai sus se vede ușor că procedura penală franceză și deci cea română trebuie să cuprindă multe lacune sau dispozițiuni care din cauza vechimei lor, sunt inferioare celei rămase în vigoare aci.

Sub regimul acestei legi, individul în general este mai bine apărut contra abuzului sau arbitrariului eventual, al poliției judiciare, fiindcă îngrădește în reguli mai precise atribuțiunile acestei poliții și pune la îndemâna învinutului mai multe mijloace de apărare și de atac chiar în cursul cercetărilor prealabile.

Vătămatul are un drept mai larg de a reprezenta acțiunea penală chiar fără concursul Parchetului și chiar în materie de crime, depărtându-se astfel de la principiul practicat de Procedura franceză și română care reduce acest drept aproape la nimic, în special în materie de crimă. În cursul procedurii, vătămatul are dreptul să-și însușească acțiunea penală la care Parchetul a renunțat.

Dreptul de apărare formează un capitol aparte și ia naștere de la primele acte de procedură penală, putând fi apărute interesele învinutului chiar în cursul cercetărilor prealabile. Apărătorul are dreptul să vadă dosarul oricând, iar toate încheerile judiciare contra cărora există mijloc de atac, trebuie citite ori înmânate apărătorului, și ca o largă derogare de la principiile admise în Procedura Penală română, apărătorul are dreptul să facă personal apel sau recurs în cauza clientului său, chiar în contra voinței acestuia. La cerere, sentința trebuie comunicată în scris, apărătorului.

Apărătorul este în cunoștință de instanță despre termenul dezbaterilor și în anumite cazuri dezbaterile nu poate avea loc fără prezența lui.

Înainte Curței de Apel, alături de acuzare, oficiază un apărător public desemnat de barou și plătit din fondul cheltuelilor penale. Apărătorul ia deci un rol mai activ în dezvoltarea acțiunii penale și el este un auxiliar indispensabil al acțiunii penale, căci legislatorul este animat de principiul că apărătorul trebuie să funcționeze nu în interesul personal al învinutului ci în interesul societății care cere să nu fie condamnat un nevinovat.

Judecătorul de instrucție este numai un organ de investigație, căci nu are dreptul de a se pronunța dacă este cazul ca învinutul să fie ori nu, pus sub acuzare, ca în procedura română. Acest drept este rezervat Parchetului și Camerei de acuzare care funcționează pe lângă Tribunal. Atribuțiunile judecătorului de instrucție sunt arătate foarte precis și foarte amănunțit. Cazurile când instrucția trebuie să aibă loc sunt enumerate.

Pentru toate actele de instrucție sunt prevăzute formalități care lipsesc în Procedura română și care au de scop de a apăra pe învinut de arbitrarul eventual în care judecătorul ar putea cădea.

În contra tuturor actelor lui, precum și pentru nerespectarea formalităților cerute de lege, există mijloc de atac la Camera de acuzare, care poate constrânge pe judecător, uneori, chiar aplicându-i o amendă. Camera de acuzare dă judecătorului de instrucție îndrumări imperative.

O inovație a Procedurii Penale ce prezintă, este Camera de acuzare care funcționează pe lângă fiecare Tribunal, având ca atribuție principală de a se pronunța în a doua instanță asupra tuturilor actelor Judecătorului de instrucție și asupra punerii sub acuzare în cazul când actul de acuzare (rechiștorul) a fost contestat de învinut (actul de acuzare se comunică totdeauna învinutului).

Dacă actul de acuzare n'a fost contestat, Camera de acuzare îl trimite Tribunalului sau Curții cu Jurați care ia cauza în cercetare în ședință de consiliu fără publicitate și hotărăște asupra detenției prealabile sau închisorii preventive, poate dispune asupra competenței sale, asupra autorității lucrului judecat, asupra amnestiei, prescripției și asupra urmărilor decedului învinutului, asupra urmărilor turburării mintale de care ar suferi învinutul, asupra faptului dacă învinutul împlinise vârsta de 12 ani, constată dacă există plângerea prealabilă necesară pentru continuarea procedurii, dacă cei îndreptățiți au renunțat la acuzare, dacă fapta învinutului nu constituie o infracțiune; de asemenea Tribunalul sau Curtea cu Jurați tot în ședință de consiliu, fără publicitate, suspendând procedura, decide asupra vre-unei chestiuni prejudiciale ce s'ar ivi, precum și asupra suspendării dreptului de imunitate.

Dacă nu există nici unul din aceste cazuri, actul de acuzare rămâne în vigoare și atunci se ordonă începerea dezbaterii principale (debatere publică asu-

pra fondului). Punerea sub acuzare în materie de crime se face după aceleași norme ca în materie de delict.

Urmările sistemului expus mai sus are marele folos de a reduce numărul afacerilor de judecată în ședință publică și în același timp procedura este mult mai expeditivă, crușă timpul și cheltuiala învinutului. De unde, în vechiul regat o secțiune penală la Tribunal are de judecat de la 60 de procese în sus pe zi, aci numărul lor este redus până la cel mult 10, iar la Curtea de Apel până la cel mult cinci. Este drept că una din cauzele care face ca numărul proceselor să fie așa de redus este și faptul că înfinita serie de contravenții mărunte se judecă de autoritățile administrative.

Înainte instanței de judecată, opoziția din procedura română nu există, iar părțile sunt datoare să declare îndată după pronunțarea sentinței dacă înțeleg să uezze de dreptul de apel sau recurs ce le-ar fi deschis. Apelul poate fi făcut chiar de sotul acuzatului precum și de moștenitorul său, dar acesta numai în ceea ce privește despăgubirile civile.

Curtea de Apel mai înainte de a fine dezbaterii principale ia unele dispozițiuni premergătoare — necesare pentru a se putea judeca cauza — în ședință de consiliu sau chiar în afară de ședință; iar în unele cazuri judecă apelul însuși, tot în ședință de consiliu publică, dar fără dezbateri (art. 400).

Dezbaterii principale înainte Curței de Apel, în unele cazuri, nu se poate ține fără prezența acuzatului care dacă lipsește este adus „manu militari“. Acestea sunt cazurile când a fost acuzat iar acuzatorul ori vătămatul a făcut apel, sau și fără aceasta, când este condamnat la pedeapsa muncii silnice de peste 10 ani; apoi fără excepție — de câte ori este vorba de a se administra probe noi în fața Curții de Apel. În toate celelalte cazuri Curtea intră în cercetarea apelului chiar în lipsa acuzatului care este apărat de apărătorul public. La dezbaterii principale afacerea este cunoscută de câte un consilier care face raport verbal amănunțit. Apărarea este obligatorie și în lipsă de apărător ales, ea se face de apărătorul public. Apărătorul ales este totdeauna încunoscător despre termen. Instanța poate reforma o sentință în întregul ei, chiar dacă n'a fost apelată de cât de către un coacuzat cu condiție însă de a folosi celorlalți acuzați.

Procedura înainte Curței cu jurați este mult asemănătoare procedurii române, coprinzând însă câte-va inovațiuni. Ast-fel rezumatul Președintelui este suprimat și înlocuit prin simple lămuriri de natură pur juridică. Jurații pot cere asemenea lămuriri chiar după ce au intrat în deliberare, putând cere și schimbarea întrebărilor. În caz de verdict afirmativ, la deliberarea Curței asistă cu vot deliberativ doi jurați aleși de comisiunea juraților.

Curțile sunt prezidate — de regulă — de către Președintele Tribunalului. Leziunile corporale cauzatoare de moarte sunt de competența Tribunalului. Jurații sunt plătiți cu diurnă pe timpul sesiunii.

Judecătorile de ocol au o procedură deosebită în materie penală. Ca particularitate, între altele, remarcăm pe aceea că această instanță poate emite în anumite cazuri un mandat de pedeapsă, fără debateri. Acest mandat devine executoriu dacă nu este contestat.

O inovație fericită constă desigur în dreptul de reabilitare ce se acordă, condamnatului nevinovat sau moștenitorilor lui. Esența acestui drept consistă într-o largă despăgubire bănească și în publicarea sentinței de reabilitare.

Revizuirea proceselor este mult mai întinsă de cât în alte legislații și poate avea loc atât pentru crime cât și pentru delict.

Executarea pedepsei, poate fi suspendată în anumite cazuri (Legea Berenger).

Înainte de tutul instanțelor martorii primesc o indemnizație, care se achită imediat din fondul cheltuielilor penale.

Contravențiile în marea lor majoritate sunt de competența autorităților administrative, după cum am spus mai sus.

Iată în câte-va scurte cuvinte, unele din dispozițiunile Procedurii penale care au dat roade foarte bune, care lipsesc din procedura penală română și care constituiesc o superioritate necontestată.

Oamenii de drept care se ocupă cu studiul reformii legislației penale, atât de mult resimțită în România veche, vor găsi în legislația penală de aci multe izvoare asupra cărora va trebui să se oprească pentru a le scruta.

* * *

Traducând aceste legi ne-am ținut de principiul de a nu ne depărta de textul literal și în acest scop de multe ori am lăsat la o parte preocupările de stil și une-ori în interesul autenticității am neglijat chiar construcția sintactică curat românească pentru a menține construcția originală. Să nu se pară deci curios dacă se va întâlni vre-o construcție prea lungă și greoaie. Foarte des în textul original am întâlnit fraze compuse din câte 7—8 propozițiuni, formând un singur glineat. Dacă ne-am fi ținut de construcția curat românească, ar fi trebuit să avem câte două sau chiar și trei fraze. Ar fi fost ast-fel stilul mai curgător și mai ușor, însă acestei preocupări am preferat grija de a reda cu toată strictețea tehnica codificării originale, căci prin aceasta credem că autenticitatea a fost mai mult păstrată.

În ceea ce privește terminologia juridică, am admis — în general — termenii strict corespunzători întrebuințați în limba juridică din vechiul regat, aceasta în interesul unei terminologii uniforme. Acolo

însă unde am găsit un termen mai propriu, întrebuințat în Transilvania, nu am ezitat de a-l da preferință. De câte ori nu am găsit un termen strict corespunzător nici acolo nici aici, am creat. În general ne-am ferit de franțuzismul „à outrance” atunci când am găsit un termen românesc curat.

Din limbajul întrebuințat în Transilvania am adoptat, de exemplu, cuvintele: „scolajie”, „curentare” și „propunere”, de oarece în limbajul juridic din vechiul regat nu am găsit cuvânt strict corespunzător. „Scolajie” ar fi examenul „de visu” făcut de judecător, iar „curentarea”, ar fi cercetarea făcută de poliție pentru urmărirea și prinderea unui individ, „propunere” ar echivala cu „concluzii”.

Termenul unguresc: „vădirat” l-am tradus cu „act de acuzare” căci nu numai că constituie o traducere *expressis verbis*, dar am găsit mai exact decât „rechizitor” cum unii au încercat să-l traducă. Termenul „rechizitor” întrebuințat în vechiul regat este mărginit numai la actul Procurorului prin care pune sub inculpare pe un individ. „Vădirat” este atât actul acuzatorului public (procurorului) cât și actul acuzatorului privat, prin care se ridică o acuzare contra unui învinuit. Deci „vădirat” are un înțeles mai întins.

Ne-am ferit de asemenea de a întrebuința cuvântul: „inculpat” căci nu are corespunzător în Procedura Penală de aci, întrucât art. 13 admite o altă nomenclatură decât cea din vechiul regat. Pentru cuvântul „inculpat” ar corespunde cuvântul „vădlott” pe care l-am tradus cu „acuzat” ținând să arătăm că cuvântul acuzat în Procedura penală română, este întrebuințat numai în materie de crime când Camera de acuzare a pronunțat punerea sub acuzare, pe când în Procedura penală de aci este întrebuințat atât în materie de crime cât și în materie de delict, fără nici o distincțiune.

Cuvântul „tanács” pe care românii transilvăneni l-au tradus cu cuvântul „senat” noi l-am tradus prin cuvântul „consiliu”. Nam adoptat cuvântul „senat” fiindcă în limba oficială din vechiul regat „senat” este mărginit numai la unul din corpurile, legiuitoare, iar pe de altă parte cuvântul „consiliu” reprezintă mult mai bine ideea exprimată prin cuvântul „tanács”.

Limba maghiară cunoaște spre exemplu, cuvântul: „városi tanács”, „minister tanács”; mult mai potrivit este traducerea acestor cuvinte cu: „consiliu comunal”, „consiliu de ministrii” în loc de „senatu comunal” sau „senatul de ministrii”.

Cuvântul „tanács elnök” l-am tradus însă cu „președinte de secție” expresiune din vechiul regat, care ni se pare mult mai potrivită ca expresiunea „președinte de senat” întrebuințată de mulți, aci în Transilvania.

Funcționarul care îndeplinește oficiul de grefier

se numește „jegyző” cuvânt pe care românii transilvăneni l-au tradus cu „notar” fiindcă cuvântul unguresc tradus literă cu literă ar însemna acel care ia note... deci: „notar”.

Noi neam depărtat dela această traducere strămtă și am adoptat termenul juridic corespunzător: „grefier”.

Cuvântul „itelet” l-am tradus cu „sentință” și observăm că procedura ungară întrebuințează cuvântul „itelet” atât pentru sentința Tribunalului cât și pentru decizia Curții de apel. Să nu pară deci surprinzător că deciziei Curții de Apel i-am zis tot sentință.

Cuvântul „végzés” l-am tradus prin „încheiere” abandonând atât franțuzismul „jurnal” din vechiul regat, care n-are nici un sens juridic, cât și cuvântul „decis” întrebuințat foarte des în Transilvania.

Iată în câteva cuvinte unele exemple asupra normelor de care neam condus în adoptarea terminologiei juridice.

* * *

Alături de Procedura Penală care cuprinde toate întregirile și modificările făcute prin legile ulterioare, am mai tradus ca făcând parte din materie legea pentru punerea ei în aplicare care stabilește competența „rationae materiae”; legea pentru curțile cu jurați; legea pentru judecarea infractorilor minori și regulamentul privitor la judecarea contractelor și legile de monopol.

De sigur că oricine din vechiul regat va remarca cât de redus este numărul legilor care conține vreo dispozițiune de procedură penală, față de seria nefârșită de legi din vechiul regat care corespund variate dispozițiuni de procedură penală.

Nu ne putem opri de a nu atrage atențiunea asupra legii pentru judecarea infractorilor minori care conține cele mai moderne dispozițiuni, nu atât de natură juridică cât mai mult de ordin social. Este o lege asupra căreia nu trebuie să se treacă cu vederea când se va hotărâ unificarea legislației.

* * *

Terminăm aducând mulțumirile noastre domnului Rudolf de Molnar, judecător de instrucție la Tribunalul Târgul-Mureș cu gradul de Consilier de Curte, care ne-a dat o mână de ajutor la traducerea materiei judecătorești de instrucție.

ROMUL POPP

Președinte la Curtea de Apel Tg. Mureș

VLADIMIR MAVRODINEANU

Consilier la Curtea de Apel Târgu-Mureș.

Târgul Mureș-Transilvania
1920, Octombrie

Blok-Notes pentru avocați, magistrați, grefieri, bune pentru notițe zilnice pentru birou PREȚ REDUS 3.50 bucata.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

A dispoziția dela 29 Martie 1919

Președinția d-lui VICTOR ROMNICEANU, Președinte
N. Comănescu și G. Comănescu contra lui N. I. Panaitescu

Decizia No. 64

Ordonanță prezidențială. — Dacă se pot da și de judecătorul de ocol. — Soluție negativă. — Art. 66 bis pr. civ.

Modul cum legea a organizat procedura prevăzută de art. 66 bis, pr. civ., arată neîndoios că ea este incompatibilă cu compunerea judecătorilor de ocoale și nu se poate aplica decât la Tribunalele și Curți, care judecă cu un complet de doi sau mai mulți judecători, căruia să i se poată adresa apelul făcut în contra ordonanței prezidențiale.

Asupra incidentului de inadmisibilitatea recursului făcut de intimat în ședința dela 27 Martie a. c. și asupra motivului de casare:

„Exces de putere și violarea art. 66 bis, pr. civilă;

„Într'adevăr, numai președinții Tribunalului sau înlocuitorii lor pot da ordonanțe prezidențiale, legea spunând această categorie, scopul legiuitorului este ușor de înțeles. În cazul de față, viola ea art. 66 bis este complet inutilă, partea putând ușor să se adreseze Tribunalului, și faptul judecătorului de ocol nefiind justificat măcar de vre-un pericol în sintăzieren, recurata ordonanță constituie un abuz de putere;

Având în vedere hotărârea atacăată din care rezultă că întemeindu-se pe contractul de locațiune intervenit între dânsul și M. Panaitescu, prin care acesta i subînchirase un atelier de tâmplărie, a cerut la Judecătoria ocolului V. Buc. să fie pus în posesia aceluia atelier, întrucât I. G. Comănescu și N. I. Comănescu, cărora li se cedase contractul de locațiune de către M. Panaitescu, nu voiau să îi pună la dispoziție; că judecătorul de ocol prin ordonanța atacăată în recurs No. 143/1919 dată pe baza art. 66 bis pr. civ., a admis această cerere ordonând ca M. G. Comănescu și I. G. Comănescu să-i pună imediat la dispoziție imobilul închiriat;

Considerând că judecătorul de ocol pentru a se declara competent să pronunțe această ordonanță motivează că deși art. 66 bis pr. civ. dă asemenea ordonanțe în căderea președinților de tribunale, totuși, această regulă de drept comun se poate aplica pentru sfacerile a căror valoare nu depășește competența lor și de judecătorii de ocoale, într-un cât legea organică a acestor instanțe nu conține vreo prohibițiune în această privință;

Considerând că dacă legea judecătorilor de ocoale nu oprește în mod formal să se aplice la acele instanțe procedura civilă prevăzută de art. 66 bis, de aci nu rezultă că ea este comună și pentru judecătorii de ocoale;

Considerând că modul cum legea a organizat această procedură arată neîndoios că ea este incompatibilă cu compunerea judecătorilor de ocoale și nu se poate aplica decât la tribunale și Curți, care judecă cu un complet de doi sau mai mulți judecători și nicidecum la judecătorii de ocoale;

Că, în adevăr, incuviințările sau ordonanțele prezidențiale se dau în baza art. 66 bis cu drept de apel la tribunalul sau Curtea din care face parte președintele;

Că un asemenea apel nu se poate concepe la judecătorii de ocol, iar a se da judecătorilor de ocol dreptul de a da aceste ordonanțe în mod definitiv, fără apel, aceasta este inadmisibil, căci atunci n'ar mai fi

vorba de aplicarea art. 66 bis pr. civilă, ci de o nouă procedură deosebită, care nu se poate crea fără lege;

Considerând dar că dispozițiunile art. 66 bis. sunt numai pentru tribunale și Curți și de altfel nu este un mare inconvenient că nu se aplică și la judecătorii de ocol, căci acolo în cazuri grabnice, termenul de judecată se poate da chiar în ziua reclamațiunii;

Considerând că în speță judecătorul de ocol pentru a se declara competent de a da ordonanța atacată, a interpretat greșit art. 66 bis pr. civilă și prin urmare motivul de casare este întemeiat;

Considerând că recursul fiind făcut în baza art. 66 este admisibil în principiu, căci acest art. prevede dreptul de recurs și prin urmare incidentul ridicat de intimat este nefondat; casarea însemnează să se pronunțe, fără trimiterea la altă judecătorie, odată ce procedura prevăzută de art. 66 bis nu se poate aplica la asemenea instanțe;

Pentru aceste motive, Curtea, admite recursul și cassează fără trimitere.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III.

Audiența dela 19 Mai 1919

Președinția d-lui A. D. DOBRESCU, Președinte

Soc. de asigurări Generale „gricolă” c-o C. N. Iuca

Decizia o. 146

Contract de asigurare. — Obligațiunea luată de asigurat de a depune diligențele necesare pentru salvarea lucrurilor incendiate. Chestiunea de a se ști dacă le-a depus sau nu este o chestiune de fapt.

Contract de asigurare. — Clauza rezolutorie pentru asigurat de a notifica asiguratorului sarcinile survenite asupra bunului asigurat. — Scopul acestei clauze. — Interpretarea contractului. — Art. 977 c. civil.

1. Chestiunea de a se ști dacă asiguratul a depus sau nu diligențele necesare pentru salvarea obiectului incendiat, este o chestiune de fapt.

2. Când într-un contract de asigurare se prevede clauza ca asiguratul să înștiințeze pe asigurator de sarcinile care se constituiesc asupra lucrului asigurat, instanța de fond face o justă aplicare a principiilor art. 977 c. civil, dacă ținând seama de scopul și rațiunea acestei clauze, își formează convingerea că părțile s-au referit numai la acele sarcini care cu adevărat ar micșora interesul asiguratului pentru paza și conservarea lucrului, iar nu la orice sarcini neînsemnate, cari n'ar avea nici o înrăurire și n'ar aduce nici un prejudiciu apreciabil Societății de asigurare.

Curtea deliberând,

Asupra motivului I de casare:

§ I. «Exces de putere, înlăturarea dovezilor administrate în cauză, denaturarea faptelor și actelor aflate la dosar, omisiune esențială, nemotivare;

«În fața instanței de fond, am dovedit cu acte, martori, anchete oficiale, expertize și chiar interogatoriu intimatului, un lux de probe concrete, concordante și de o precizie puțin obișnuită, că imediat ce s'a declarat incendiul în chestiune, intimatul dând ordine precise să nu se salveze nimic, de oarece recolta este asigurată; cu toate că nu era absolut nici o necesitate, a plecat spre București, unde a umblat 24 de ore, anunțând de incendiu tocmai a doua zi societatea;

«A treia zi plecând inspectorii societății, au început salvarea averii asigurate și au reușit să salveze parte din ea,

fiind bine dovedit că dacă intimatul făcea cea mai mică diligență dacă nu toată recolta asigurată, cel puțin o bună parte din ea se salva. Procedând astfel intimatul este decazut din beneficiile asigurării conform art. 461 c. com. și art. 12 și 27 din contractul de asigurare;

«Curtea de apel pentru a ajunge la concluziunea că intimatul a făcut tot ce-i era în putință pentru a salva grânelor incendiate, — deci că nu era decazut din beneficiul asigurării conform legii și contractului de asigurare, — se referă la martorii propuși de intimat, înlăturând pur și simplu ancheta înfăpturată administrată de noi, martorii propuși de noi, expertiza făcută în cauză, răspunsurile la interogatoriu făcute chiar de intimat;

«Este incontestabil că instanțele de fond sunt suverane apreciatoare a chestiunilor de fapt, ele sunt însă datorate atunci când dintr-un noian de dovezi aleg una singură, răzleață ca în speță, să spună cel puțin pentru ce înlătură pe celelalte, pentru ce unele îi inspiră încredere și altele nu; atunci însă când instanțele de fond rețin, ca în speță, o singură probă: martorii intimatului, și înlătură fără a motiva, fără a explica, o serie întreagă de alte dovezi, ele depășesc limita dreptului lor de a aprecia, căd în arbitrar, iar hotărârile lor este casabile pentru exces de putere;

«În speță, Curtea pretinde că dovada faptelor se consideră ca constante, reiese din declarațiile martorilor Stănescu, Tropoc, Tugui și Albu. În primul rând acest lucru este eronat în fapt, întrucât trei din martorii în chestiune declară tocmai contrarul celor afirmate de intimat. În al doilea rând, pentru a dovedi că intimatul nu numai că nu a făcut nici o diligență spre a salva averea asigurată, a dat din potrivă ordin să nu se salveze nimic, am adus martori, am făcut o anchetă în futurum, am invocat acte, expertize etc.; ei bine, Curtea nu spune absolut nici un cuvânt asupra tuturor acestor dovezi;

«Mai mult încă, am dovedit că intimatul avea chiar interes ca recolta să se ardă, de oarece având datorii și recolta sa fiind cu mult mai mică decât cea asigurată, avea tot interesul ca recolta sa să ardă pentru a-și încasa suma integrală asigurată și a-și plăti datoriile. Curtea e așa de pătrunsă de dreptatea cauzei intimatului, încât înlătură toate actele aflate la dosar, afirmând lucruri cu totul streine și afirmând că intimatul nici nu era măcar dator. Ori actele ce se află la dosar, dovedesc că intimatul avea datorii considerabile: 14700 lei la Frații Herdan, 40000 lei la Ioan Lăzeanu, 45000 lei la Banca Generală, 1064 lei la Percepție, etc. etc. Că situațiunea sa era atât de precară încât nici muncitorii nu fuseseră în stare să și-i plătească (Vezi martorul Horn);

Având în vedere deciziunea adusă în recurs, din care se constată că instanțele de fond au admis acțiunea intimatului în recurs C. N. Iuca, și a obligat societatea recurentă să plătească daune pentru o cantitate de cereale asigurate la această Societate și distruse de incendiu;

Că înaintea instanței de Apel ca și la prima, recurenta a invocat, ca mijloc de apărare, decăderea intimatului din dreptul de a cere daune, pentru motivul că el n'a depus diligențele necesare spre a salva obiectul asigurat, obligație pe care i-o impunea atât art. 461 c. com. cât și art. 12 din contractul de asigurare, aceasta din urmă cu sancțiunea pierderii dreptului la daune în caz de neumare;

Că instanța de fond a respins acest mijloc de apărare constatănd, în fapt, din complexul probelor administrate în cauză și examinate pe larg în deciziunea sa, că intimatul a depus toate silințele pentru a salva din incendiu ceea ce era posibil să salveze;

Considerând că chestiunea de a se ști dacă asiguratul a depus sau nu diligențele necesare pentru salvarea obiectului incendiat, e o chestiune de fapt, care rezolvându-se de către instanțele de fond pe temeiul constatărilor și aprecierilor trase din împrejurările primei, scapă de controlul Curții de Casație;

Asupra motivului III de casare :

III. «Violarea art. 454, 457 c. com. 969 c. civ. și 6 și 8 din contractul de asigurare, denaturarea convențiunii părților, exces de putere ;

«Intimatul era sechestrat. Grânele asigurate erau scoase în vânzare și termen de vânzare era fixat toamii — coincident! în ziua incendiului. Conform legii și art. 6 și 8 din contract, intimatul era dator sub pedeapsă de decădere din beneficiul asigurării să avizeze societatea de aceste împrejurări noi ce schimbau condițiile asigurării și dădeau drept Societății să anuleze asigurarea. Totuși nu a făcut-o și incendiul s'a produs. Am invocat atunci textele sus citate și convenția părților, care prevede clari decăderea în asemenea cazuri ;

«Curtea pretinde însă că nu este locul a pronunța decăderea, de oarec suma pentru care intimatul era sechestrat și i se vindea averea era derizorie. Curtea nu avea dreptul și calitatea să examineze acest lucru ;

«Noi părțile, majore și capabile de comun acord am precizat și mai bine textele din lege și am stabilit că orice termen de vânzare, pentru orice sumă, fără excepție, nefiind avizată la timp atrage după sine nulitatea asigurării ;

«Curtea înlocuiește convențiunea noastră printr-o alta, alcătuită de ea, în care stabilește că numai sequestrele importante și vânzările importante (!?) urmează să fie notificate societății. Excesul de putere și denaturarea convențiunii dintre părți este flagrantă» ;

Având în vedere că recurenta în apărare a mai invocat la instanțele de fond decăderea intimatului din dreptul de a cere daune și pentru motivul că numitul n'a făcut cunoscut societății sarcinile survenite în timpul asigurării asupra bunului asigurat și anume : contractarea unei datorii de 100 lei la un al treilea și aplicarea unui sequestru pentru 630 lei datorit fiseului, din contribuțiuni ; ori, conform art. 6 și 8 din contractul de asigurare, dânsul era obligat, sub sancțiunea pierderii dreptului la daune, să înștiințeze societatea despre aceste sarcini în 3 zile dela înființarea lor ;

Că instanța de apel a respins și acest mijloc de apărare, argumentând că deși părțile au înscris în contract clauza de mai sus, ele însă n'au putut avea în vedere decât constituirea de sarcini de o importanță apreciabilă în raport cu valoarea totală a bunului asigurat și care ar micșora sau nimici interesul asiguratului pentru conservarea lucrului ;

Că, în speță, spune instanța de fond, cele două sarcini în sumă de 730 lei, raportate la valoarea lucrului asigurat, sunt prea neînsemnate, pentru calificarea de a fi aduse la cunoștința societății, și poată fi considerată, în intențiunea comună a părților, ca o înfrângere a clauzei din art. 6 al contractului ;

Considerând că după art. 977 c. civ., interpretarea contractelor se face după intențiunea comună a părților, intențiune pe care instanțele de fond sunt în drept să o deducă nu numai din sensul literal al termenilor întrebuințați de părți ci și din diverse împrejurări exterioare de natură să explice și să arate rațiunea și utilitatea pentru care s'au inserat anume clauze în contract ;

Că, în speță, instanța de fond, consecvență acestui principiu și ținând seama de scopul și rațiunea pentru care se prevede, de regulă, în contractele de asigurare clauza ca asiguratul să înștiințeze pe asigurator de sarcinile care constituiesc asupra lucrului asigurat, a putut cu drept cuvânt să-și facă convingerea că părțile, în intențiunea lor comună, s'au referit prin clauza de mai sus numai la acele creanțe și sarcini, care cu adevărat ar micșora interesul asiguratului pentru paza și conservarea lucrului, iar nu la orice sumă cu totul neînsemnată, cum sunt acele invocate de recurentă, în cauză, și care n'ar avea nici o înrăurire asupra rapor-

turilor dintre contractanți și n'ar aduce un prejudiciu apreciabil societății de asigurare ;

Că, judecând astfel, instanța de fond n'a săvârșit nici o violare de lege, denaturare de convenție sau exces de putere, ci a uzat de dreptul său suveran de a interpreta contractul, făcând o justă aplicațiune a principului din art. 977 c. civ.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul.

TRIBUNALUL DOROHOI

Audiența dela 27 August 1920

Președinția D-lui SACHE-TONFSCU, Președinte

Art. 66 bis pr. civ. — Art. 1279 c. civ. — Dreptul de habitațiune acordat văduvei de art. 1279 c. civ. e un drept de creanță.

Văduva are drept de habitațiune asupra întregului imobil în care soții își aveau domiciliul conjugal, pentru ca femeia să fie menținută în aceeași situațiune în care se afla în timpul căsătoriei.

Deci copiii sau alți moștenitori ai soțului, care n'au locuit împreună cu defunctul, n'au dreptul de a se stabili în imobilul defunctului, iar văduva, pe cale de ordonanță președințială, dată conf. art. 66 bis pr. civ., îi poate isgoni și dacă dânsa a fost silită să părăsească zisul imobil, poate fi pusă, pe aceeași cale, în stăpânire imobilului.

Tribunalul,

Având în vedere petițiunea introdusă de d-na . . . , văduvă precum și actele depuse cu această petițiune ; Având în vedere că petiționara cere ca în baza art. 1279, 672 c. civ. și 66 bis proc. civ. să dispunem :

a) Respectarea dreptului său de habitațiune, reintegrând-o în domiciliul său din strada . . . , No. . . . unde în ziua de 7 August a. c. a încetat din viață soțul său . . . , și de unde a fost nevoită să iasă din cauză că a fost izgonită de copiii soțului său . . . ;

b) Isgonirea din casă a tuturor persoanelor pe care petiționara nu va voi să le îngăduie să șadă la domiciliul său, și

c) Să i se acorde acest drept permanent până la data de 9 August 1921, adică pe un timp de un an de zile, așa cum prevede legea ;

Considerând că, conform art. 66 bis, al. II pr. civ., președintele tribunalului sau inlocuitorul său va putea să hotărască în termen de trei zile dela primirea cererei, în cazuri grabnice, pentru păstrarea unui drept care s'ar păgubi prin vre-o întârziere ;

Considerând că dreptul de habitațiune al femeii văduve este un drept de creanță în contra succesiunii (întreaga doctrină și jurisprudență fiind unanimă în această privință) și că, prin urmare, succesorii sunt obligați de a face ca să se folosească de locuința unde a trăit împreună cu defunctul, sau a-i procura o alta, în caz când nu este posibil de a o avea pe cea mai departe ;

Considerând că în drept e tranșat că obligațiunea de a face este indivizibilă (obligațiunile de a preda, garanțiile de evicțiune, obligațiile locatarului față de locatar, etc.) și prin urmare, toți co-moștenitorii la un loc și fiecare în parte este ținut să-și îndeplinească în totul obligațiunea ce o are față de văduvă de a face ca aceasta să se folosească de locuința bărbatului a. a. cum pretinde art. 1279, al. II c. civ. ;

Considerând că atunci când debitorului îi este impusă obligațiunea de a face ca creditorul să se folo-

sească, el are și obligațiunea negativă de a nu tulbura prin vre un fapt personal această folosință (principiu dominant în materie de locațiune);

Că, în principiu, câte ori este obligațiunea de a nu face debitorul este pus de drept în întârziere pentru a-și executa obligațiunile sale în baza art. 1078 c. civ.;

Considerând că deși în baza art. 1080 c. civ. diligența pe care debitorul trebuie s'o pue în executarea obligațiunii sale este aceea a unui bun părinte de familie, totuși doctrina stabilește că adevăratul principiu e că diligența ce trebuie s'o pue debitorul este aceea pe care părțile a avut-o în vedere atunci când au contractat, variind după natura contractului sau a obiectului (Ambroise Colin et Capitant, p. 9, v. II);

Considerând că obligațiunile de a nu face, din cauza naturii lor, cea mai mică contravenire este o călcare a obligațiunii, debitorul răspunzând, prin urmare, de culpa levissima (Planiol, c. 29, no. 875, v. II), principiu pe care se bazează codul civil, când art. 998 întrebunțează termenul general că «orice faptă a omului care cauzează altuia prejudiciu, obligă pe acela din a cărui greșală s'a ocazionat a-l repara» și că prin urmare, moștenitorii având această obligație negativă, ei sunt responsabili de cea mai mică tulburare pentru un fapt personal al lor ce ar aduce văduvei, de a locui în casa fostului ei soț;

Având în vedere că din certificatul . . . ;

Considerând că, fundamental juridic al art. 1279 c. civ. este un principiu de o înaltă moralitate, ca văduva, după moartea soțului său, să aibă dreptul la abitațiune în cursul anului de doliu, drept pe care doctrina unanimă îl recunoaște asupra întregului imobil, acolo unde soții își aveau domiciliul conjugal în scop de a meține pe femeie care a avut durerile a-și pierde bărbatul, exact

în aceeași situațiune în care se găsea în timpul căsătoriei;

Că așa fiind, într-o cât dreptul stabilit de art. 1279 c. civ. este prin natura sa urgent, fiind hotărât numai la un an socotit dela moartea soțului, călcându-se dispozițiile lui, se contravine nu numai unei obligații legale care privește interesele părților, ci și unui principiu de onorabilitate de interes general și public, așa că justiția trebuie să ia măsuri ca el să fie respectat;

Că din totalul acestor principii rezultă că petiționara în calitate de soție a defunctului este singură în drept a locui acel imobil, fără amestecul altor persoane, fie ele chiar copii defunctului, cu atât mai mult cu cât s'a făcut dovada că d-na . . . , fiica defunctului, în momentul morții tatălui său își avea domiciliul la soțul său în orașul Câmpu-Lung, instalându-se în domiciliul locuit de tatăl său numai dela moartea acestuia;

Că într-o cât este vorba de un caz urgent în care petiționara a cerut respectarea dreptului său exclusiv de abitațiune, drept ce s'ar păgubi dacă numita ar fi nevoită a lua calea ordinară a procedurii de judecată, rezultă că cererea sa intră în prevederile art. 66 bis pr. civ., urmând a fi admisă.

Pentru aceste motive, ordonăm: . . . reintegrarea petiționarei în domiciliul său din strada . . . , No. . . , cu excluderea altor persoane ce nu se găseau domiciliile în acel imobil la moartea căpitanului. . .

Președinte, (a) *Sache Ionescu*

NOTA. — Tribunalul în ședința dela 14 Sept. a. e., a respins apelul contra acestei ordonanțe. (N. R.).

REZUMATELE JURISPRUDENTEI

CURȚILOR DE APEL ȘI ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE

CURTEA DE APEL BUCUREȘTI

SECȚIA I

— *Apelant*: Maron Stutzer, prin d. avocat N. Miteșcu.

— *Intimat*: Ilie Dumitrescu, prin d-nii avocați Alexandrescu și Panaitescu.

Contract de locațiune.—Obligațiune de a se folosi de lucru închiriat ca un bun proprietar.—*Nerespectare.*—*Rezilierea contractului.*—Art. 1429 c. civ.

Intre alte obligațiuni ce are locatarul este aceea de a se folosi de lucrul închiriat, ca un bun proprietar, obligațiune ce rezultă din art. 1429 și este subînțeleasă în orice contract de închiriere, iar orice abatere din partea chiriașului dela această obligațiune a sa rezultând din lege, dă drept proprietarului de a putea cere rezilierea contractului și evacuarea imobilului.

În speță, fiind vorba de închirierea unui hotel, pentru care se cere și mai multă diligență din partea chiriașului în păstrarea curățeniei, de oarece altfel i-ar compromite reputația, făcând ca clientela să-l evite, și prin aceasta aducând o vătămare proprietarului — căci valoarea locativă este în strânsă legătură și de reputația hotelului, chiriașul este în culpă că n'a respectat această obligațiune. (Curtea de Apel București, Secția I-a, decizia civilă No. 165 din 10 Iulie 1920, prin care s'a respins apelul contra sent. No. 495/1920 a Trib. Ilfov, Secția IV civ. cor.).

SECȚIA II

Apelant: Ferdinand Feldman, prin d. av. Cezar Simionescu.

Intimați: Ecaterina și C. Popescu, prin d. av. V. Miculescu.

Regulator de competență.—Partea reclamantă execută hotărârea primei instanțe, dată în mod incompetent.—Instanță de trimitere. Neridicarea incidentului de incompetență de către intimați.—Achiesare.

Când într-un conflict de regulare de competență, partea reclamantă, în speță, apelantul de azi, execută hotărârea primei instanțe dată în mod incompetent, în speță, a comisiei arbitrale de pe lângă judecătoria ocolului II București, iar intimații n'au ridicat nici o obiecțiune înaintea instanței de trimitere, în speță trib. Ilfov secția I-a, după ce trib. Ilfov, secția III-a își declinase competența și o trimisese Comisiei arbitrale de pe lângă Jud. Ocol. II București—aceasta poate fi considerată din partea intimaților, ca o renunțare la beneficiile achiesării din partea apelantului la hotărârea comisiei arbitrale, chiar dacă o asemenea achiesare ar fi existat din partea lui (Curtea de Apel București, secția II-a, decizia civilă No. 196 din 31 Iulie 1920, prin care s'a admis apelul contra sentinței 465/1920 a trib. Ilfov secția I-a).

SECȚIA III

Apelant: Mauriciu Rubens, prin d. av. Matei Iosefachi.

Intimați: Teofania Cornescu și Gh. Cornescu, prin d. av. Se. Deliu lipsă, intimatul Silviu Rubens.

Cambie.—*Avat.*—*Forme.*—*Dacă el se poate*

da printr-o simplă tăcătură pe dosul cambiei. Soluție afirmativă. — Art. 296 și 297 cod. com.

Art. 296. cod. com. prevede că plata cambiei poate fi garantată prin aval, care e scris pe cambie și semnat de către acela care-l dă, și el se exprimă prin cuvintele „pentru aval” sau alte expresii echivalente, iar art. 297 c. com., că dătorul avalului își ia asupra sa și îndatoririle persoanei pentru care se face girant și se obligă conform regulilor relative la cambii, cu toate că obligațiunea persoanei pentru care s'a dat avalul, nu ar fi valabilă. Dacă nu se arată persoana pentru care s'a dat avalul el e socotit dat la polițe pentru acceptant. La biletele la ordin sau valori cambiale el e socotit dat pentru emitent.

Prin urmare, din combinațiunea acestor texte de lege rezultă clar că avalul se exprimă prin cuvintele „pentru aval” sau alte asemenea expresii; cu alte cuvinte persoana, care prin semnătura sa face să valoreze tăcătura obligatului din poliță are facultatea de a întrebuița ori ce alte cuvinte echivalente din care să reiasă că intrădeavăr a avut intențiunea de a se obliga în asemenea mod, adică, de a plăti pentru altui datorita cambiei.

În speță, nefiind pe versa poliței de cât semnătura apelantului fără nici o altă mențiune din care se reiasă intențiunea că a avalat, nu se poate considera ca avalist. (Curtea de Apel București, secția III, decizia comercială No. 43 din 12 Oct. 1920. prin care s'a admis apelul contra sentinței 324/920 a Trib. Ilfov secția II-a com.).

NOTA. — Jurisprudența este aproape constantă asupra chestiunii, că avalul se poate exprima prin cuvintele „pentru aval” sau alte asemenea expresii, de pildă: „pentru garanție”, „pentru fidejusiune”, etc. necerându-se o formulă sacramentală; destul ca să se deducă din intenția părții că a voit să dea o garanție.

Cir. Cas. III, 314 din 12 Iunie 1912, Curierul Judiciar No. 63, 1912, p. 730.; Cas. II. 60 din 1 Iulie 1902, Dreptul No. 60 din 1902.

În privința doctrinei vezi C. N. Toneanu, Despre aval, publicat în Dreptul, An. 1911, No. 22 și urm.; Ef. Antonescu, Cod. com., t. I, No. 321 și urm. p. 334

E. C. D.

SECȚIA IV

Apelant: Gr. Stratulat, în persoană.

Intimat: Alice P. Cristudolo, prin d. av. C. Dandru.

Contract de locație. — Contestație. — Competență. — Art. 4 și 19 din decretul-lege 1420/920.

Tribunalul ca primă instanță este autoritatea judecătorească de drept comun și are plenitudinea jurisdicției în toate afacerile, afară de acelea, care i-au fost ridicate prin legi speciale, din competența sa.

Art. 4 din decretul lege 1420/920 departe de a modifica această competență în materie de contestațiune la acest decret lege, din contra prevede, că ele se vor îndrepta la instanțele competente după dreptul comun.

Art. 19 din decretul lege al chirilor dela 2 Aprilie 1920, deși a creat o autoritate judecătorească — Comisiunea arbitrală, — însă această competență este limitativă și nu constituie o derogare dela principiul general

în materie de competență a Tribunalului. (Curtea de Apel București, Secția IV, decizia civilă 96 din 18 Mai 1920, prin care s'a respins apelul contra sentinței 280/920 a Trib. Ilfov, Secția II civ. cor.).

NOTA. În sensul contrar s'a pronunțat Trib. Ilfov, Secția IV c. cor. sent. civilă No. 449 din 22 Mai 1920, publicată în Curierul Judiciar No. 67—68 din 10 Oct. 1920. (N. R.)

CURTEA DE CASAȚIE

SECȚIA I

Recurrent: Carolina Grunberg, prin d-nii av. Djavara și Paleologu.

Intimat: Gr. Urlițeanu, prin d-l av. M. Voinescu.

Legea măurilor excepționale. — Prolungirea de drept a contractelor de închiriere. — Dispoziție de ordine publică. — Consecințe cu privire la data când s'a făcut denunțarea contractului. — Art. 37 legea măsurilor excepționale.

Dispozițiunile art. 37 din legea măsurilor excepționale fiind edictate în interesul ordinii în societate, au caracterul unor dispozițiuni de ordine publică. Prin art. 37 al acestei legi s'a prevăzut prelungirea de drept a contractelor de închiriere, dacă chirișul nu și-a manifestat voința contrarie, denunțând contractul. Această denunțare însă, dat fiind caracterul legii, nu se poate face decât în cursul executării contractului, iar nu chiar din momentul închirierii lui. (Cas. I, Deciziunea No. 36 din 11 Februar, 1920, prin care s'a casat Deciziunea No. 131/919 a Curții de apel București S. III-a).

Recurrent: Roza C. Dievst prin d-nii av. I. Vasilescu și N. Sueia

Intimat: Ilie Clinoș, prin d-l av. N. T. Metaxa.

Legea relativă la supușii Statelor cu care România s'a aflat în stare de război. — Drepturile acordate administratorilor sechestrați. — Consecințe.

Contract de închiriere. — Obligațiunea chirișului de a mobila imobilul. — Dreptul de reziliere acordat proprietarului în caz de nemobilare. — Art. 1552, 1553, 1446 și 730 c. civil.

a) Drepturile administratorilor sechestrați numiți conform legii referitoare la supușii statelor cu cari România se găsește în stare de război nu sânt aceleași ca ale mandatarilor numiți de părți.

De aceea nu se poate susține că hotărârea de rezilierea contractului de închiriere, obținută de proprietar în contra administratorului sechestra al averii unui supus străin, dispărut din imobilul închiriat, ar fi nulă pentru motivul că supusul strein era încetat din viață la data întreprinderii acțiunii și ca atare mandatul sechestraului potrivit art. 1552 c. civil încetase.

b) Dreptul de revendicarea mobilelor acordat de art. 1730 c. civ. având de scop conservarea privilegiului, acordat proprietarului, față de alți creditori ai chirișului, nu ridică proprietarului dreptul de a cere rezilierea în cazul prevăzut de art. 1446 c. civ. adică când locatarul nu mobilează îndeajuns casa. Aceste două drepturi fiind independente unul de altul, proprietarul poate cere rezilierea contractului pentru nemobilarea casei, chiar când ar fi pierdut dreptul de privilegiu din 1730 c. civil. (Cas. I, deciziunea No. 58 din 23 Februar.

1920, prin care s'a respins recursul contra deciziei No. 1/918 a Curții de apel Galați S. II-a).

SECȚIA II

Regulament de competență dat după cererea d-lui Procuror General.

Tutelă. — Competința judecătorilor de ocol în materie de tutelă. — Art. 39 legea jud. ocol.

Potrivit art. 39 din legea judecătorilor de ocoale judecătorii de ocoale regulatează tutelele deschise în circumscripțiile lor când valoarea patrimoniului de administrat nu este mai mare de 10.000 lei.

De oarece legea nu face nici o distincție în ce privește pasivul succesoral, urmează că valoarea ce trebuie ținută în seamă de judecători este aceea care rezultă din evaluarea activului succesoral, fără a se ține seama de datorii. (Cas. II, deciziunea civilă No. 30 din 31 Martie 1920, prin care s'a regulat competența).

Recurrent: Ion Pigulea, prin d-nii av. Jecu și Gr. Dumitrescu.
Intimat: Ana și M. Hancescu prin d-l av. G. Aslan.

Legea judecătorilor de ocoale. — Competința jud. de ocol rural pentru autentificarea actelor și a contestațiilor rezultate din executarea lor. — Art. 45 și 49 din lege și art. 400 pr. c.

Art. 45 din legea judecătorilor de ocoale a dat judecătorilor de ocoale rurale competența de a autentifica până la orice valoare, actele cari privesc pe un locuitor din ocolul respectiv sau vre-un bun situat în acel ocol, iar art. 49 le-a recunoscut dreptul de a judeca, în primă și ultimă instanță până la 300 lei și cu drept de apel când valoarea contestațiunii este mai mare de 300 lei, toate contestațiunile ce s'ar ivi din partea cuiva, cu prilejul executării actelor autentificate de ei.

Textul nefăcând nici o restricțiune și nelimitând competența în cazul când obiectul contestațiunii este mai mare de 300 lei, urmează că acești judecători au competența de a judeca toate contestațiunile la executarea actelor autentificate de ei, indiferent de valoarea actului, după cum aceiași competență nelimitată li s'a recunoscut și pentru autentificare.

Această competență nelimitată este conformă și principiilor dreptului comun, căci după art. 400 pr. c., toate contestațiunile se îndreaptă la instanța care a înscuvințat titlul executor dacă este privitoare la înțelesul însăși al actului și la instanța de executare dacă se referă la formele urmăririi, iar după art. 49 și 109 din legea jud. ocol, judecătorii de ocoale rurale investesc cu formula executorie actele autentificate de ei și tot prin ei se face executarea acestor acte. (Cas. II, deciziunea civilă No. 62 din 21 Mai 1920, prin care s'a respins recursul contra sentinței No. 222/919 a Trib. Mehedinți).

JURISPRUDENȚA STRAINĂ¹⁾

Tribunal de comerț. — Contract de locațiune. Cerere de plătiere chiriei. — Incompetență. — Art. 1711 și 1713 c. civ. fr. (1413 c. civ. rom).

Tribunalul de comerț este incompetent de a judeca un proces, care are de obiect plata chiriei datorate în virtutea unui contract de închiriere și în caz de neplătă rezilierea sa. (Trib. Sena; 10 Iunie 1920, publicată în La Loi No. 188 din 1 Oct. 1920).

Contract. — Formarea lui. — Vânzare. — Acord asupra persoanei co-contractanților. — Art. 1583 c. civ. fr. (1295 c. civ. rom).

Un contract — în special o vânzare — nu este definitiv încheiat, numai prin acordul asupra lucrului și asupra prețului, ci trebuie și un consimțământ reciproc al părților contractante, una față de alta, în privința persoanei lor, ca vânzător și cumpărător. (Tribunalul civil din Toulouse, 4 Iunie 1920, publicată în La Loi, No. 182 din 22 Sept. 1920).

Responsabilitate. — Tramvai. — Accident. — Contravențiune la regulamente. — Călător, care a luat loc pe scara tramvaiului. — Neglijența victimei. — Iresponsabilitatea companiei de tramvae.

Nu poate fi făcută responsabilă Compania (Societatea) de tramvae de un accident când victima:

a) Contravenind regulamentelor societății a luat loc pe scara unui tramvai-remorcă, și acesta dintr-o greșită manevră s'a isbit de un automobil;

b) Iar victima, din lipsă de locuri pe platforma tramvaiului, a luat loc pe scară, neținându-se bine, în urma isbiturii tramvaiului cu automobilul a fost aruncată pe pământ și s'a rănit grav (Trib. Comercial din Nantes, 17 Mai 1920 și Tribunalul civil din Nantes, 18 Mai 1920, publicată în La Loi No. 196 din 13 Oct. 1920).

Contract de locațiune. — Grădina afectată unui joc de noroc. — Construcțiuni temporare ridicate de locatar. — Probă. — Legea din 9 Martie 1918 inaplicabilă. — Contract prelungit prin tacită reînnoire. — Legea din 5 Apr. 1918 și 23 Oct. 1919 singure aplicabile. — Legea din 4 Ianuarie 1919²⁾ neaplicabilă.

Contractul prin care un proprietar închiriază un teren pe care locatarul îl transformă într-un joc de noroc nu constituie un contract de locațiune, a căruia prelungire poate să fie admisă.

Construcțiunile temporare, pe care, cel ce l'a luat, a zidit pe acest teren fără consimțământul celui ce l'a închiriat, nu pot avea de efect de a face să reîntre contractul de închiriere în categoria contractelor de locațiune.

Chiar admitând că această convențiune ar putea fi considerată astfel, contractul expirând înainte de război și continuat prin tacită reconducțiune, nu poate fi prelungit conform legii din 4 Ianuarie 1919; ci conform legii din 9 Martie 1918 și 23 Oct. 1919 — când o astfel de exploatațiune este declarată ca nulă și neprelungită. (Comisiunea arbitrală a Cantonalului 5 din Lyon, 24 Iunie 1920, publicată în La Loi No. 196 din 13 Octombrie 1920).

2) Această lege care completează pe cea din 9 Martie 1918, este corespunzătoare Decretului-lege 1420/920, al nostru, care reglementează conflictele dintre proprietari și chiriași. (E. C. D.).

Domnii abonați sunt cu insistență rugați a grăbi achitarea abonamentelor prin mandate postale, fără a mai aștepta alte înștiințări. D-l Dr. Octav Scalat, avocat din Cernăuți, este reprezentantul nostru pentru Bucovina și d-l Consilier VI Mavrodineanu, care s'a oferit în mod cu totul onorific pentru Circumscripția Curții de apel Tg. Mureș (Ardeal), ambii impunerăci a primi abonamente, publicațiuni și a face încasări. D-l D. Niculescu continuă a ne reprezenta și face încasări în provincie, iar d-l C. Petculescu, în Capitală, cărora rugăm a li se da tot concursul.

Societatea anonimă «Curierul Judiciar»

1) Cu începerea dela acest număr, vom publica extrase jurisprudențiale din revista La Loi al cărui administrator este (E. C. D.).

Tip. Soc. anon. CURIERUL JUDICIAR, București Rahovei 5, TELEFON 13/29. — A-tor: Avocat I. Codreanu. — C. 7233